

به نام خدا

گزارش کارشناسی

تبصره ۱۴ در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰
تغییرات، منابع و مصارف

تهیه شده در گروه

رصد و ارزیابی

مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی

بهمن ماه ۱۳۹۹

مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی

SOCIAL SECURITY RESEARCH INSTITUTE

گزارش کارشناسی

تبصره ۱۴ در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

تغییرات، منابع و مصارف

تهیه و تنظیم: رضا کیان

ویراستار علمی: یکتا آشوری

گروه رصد و ارزیابی مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی

شماره مسلسل: SSOR۰۳PR (۲۱)۹۹

برای دریافت نسخه الکترونیک گزارش می‌توانید به وب سایت مؤسسه به نشانی www.ssor.ir مراجعه نمایید.

موسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی

تهران، میدان آرژانتین، خیابان احمدقصر، خیابان دهم، پلاک ۲۰.

تلفن: ۰۲۱۸۸۷۵۳۲۴۵ - فکس: ۰۲۱۸۸۵۰۷۴۲۱

کدپستی: ۱۵۱۴۷۳۴۳۱۱ - ایمیل: Info@ssor.ir

فهرست مطالب

۴	چکیده مدیریتی
۶	۱- مقدمه
۶	۲- لایحه بودجه سال ۱۴۰۰
۹	۲-۱- برآورد کارشناسی میزان تحقق منابع
۱۰	۳- تبصره «۱۴» لایحه بودجه ۱۴۰۰
۱۱	۳-۱- اجزای منابع و مصارف تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۴۰۰
۱۱	۳-۱-۱- اجزای منابع تبصره «۱۴»
۱۲	۳-۱-۲- اجزای مصارف پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی پارانه‌ها تبصره «۱۴»
۱۳	۳-۱-۳- اجزای مصارف هدفمندی تبصره «۱۴»
۱۵	۳-۲- مبلغ منابع و مصارف تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۴۰۰
۱۷	۳-۳- سهم اجزای منابع و مصارف تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۴۰۰
۱۷	۳-۳-۱- منابع تبصره «۱۴» در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰
۲۱	۳-۳-۲- مصارف تبصره «۱۴» در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰
۵۲	۴- جمع‌بندی
۵۳	۵- منابع

تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ به موضوع منابع و مصارف قانون هدفمندی یارانه‌ها می‌پردازد. این جدول از سال ۱۳۹۷ و بنا بر ماده (۳۹) برنامه ششم توسعه که دولت را مکلف کرده است دریافت‌ها و پرداخت‌های مرتبط با هدفمندی یارانه‌ها را در جدولی جداگانه گزارش کند، در لایحه بودجه سالانه گنجانده شده است. این گزارش به تشریح منابع و مصارف این تبصره در لایحه سال ۱۴۰۰ و تغییرات کمی و کیفی آن نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹ می‌پردازد.

در خصوص منابع و مصارف تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ باید اشاره کرد که میزان منابع معادل دو میلیون و ششصد و هفتاد هزار و ششصد و هفتاد و دو میلیارد ریال پیش‌بینی شده که نسبت به رقم دو میلیون و پانصد و هفت هزار و دویست و شصت میلیارد ریال در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ رشد ۶٫۵ درصدی را تجربه کرده است، این در حالی است که این تبصره در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۸ رشدی معادل ۷۸ درصدی را تجربه کرده است. در این میان میزان مصارف پرداختی بابت اقلام مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی یارانه‌ها (غیر هدفمندی) تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹، ۲۰ درصد کاهش و در بخش مصارف هدفمندی ۲۴ درصد افزایش یافته است.

با نگاهی بر اجزای منابع تبصره ۱۴ لایحه سال ۱۴۰۰ مشخص می‌شود که ردیف «دریافتی حاصل از فروش صادراتی فرآورده‌های نفتی» و ردیف «دریافتی حاصل از فروش داخلی فرآورده‌های نفتی» بیشترین سهم را در میان منابع تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ را به خود اختصاص داده است، یعنی معادل ۷۰ درصد از منابع تبصره «۱۴» از طریق دریافتی حاصل از فروش صادرات فرآورده‌های نفتی و فروش داخلی فرآورده‌های نفتی تأمین می‌شود. علاوه بر آن منابع تبصره ۱۴ ارائه شده در لایحه سال ۱۴۰۰ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۹ با تغییراتی همراه بوده است. این منابع در قانون سال ۱۳۹۹ شامل ۷ ردیف بوده که در لایحه سال ۱۴۰۰ به ۵ ردیف کاهش یافته‌اند. مهمترین تغییرات کیفی در اجزای منابع تبصره ۱۴، حذف ردیف‌های ۴، ۵ و ۷ به ترتیب با عناوین «دریافتی حاصل از فروش برق به مشترکان»، «سوخت نیروگاه‌ها» و «منابع حاصل از فروش آب» که جزء منابع تبصره ۱۴ در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ بوده است، می‌باشد.

اجزای مصارف هدفمندی و غیر هدفمندی تبصره ۱۴ در لایحه ۱۴۰۰ چه از نظر کمی و چه از نظر کیفی نیز با تغییراتی همراه بوده است. ۲۵ درصد از مصارف غیرهدفمندی تبصره ۱۴ در لایحه سال ۱۴۰۰ به ردیف «سهم چهارده و نیم درصد شرکت ملی نفت ایران از نفت خام و میعانات گازی

تحویلی به پالایشگاه‌ها از محل فروش داخلی و صادراتی فرآورده‌های نفتی» و ۲۰ درصد آن به ردیف «هزینه‌های تولید، انتقال، توزیع و فروش گاز طبیعی» اختصاص دارد. همچنین تعداد ردیف‌های آن با حذف ۱۱ بند، از ۲۲ ردیف در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ به ۱۰ ردیف در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کاهش یافته است. همچنین مصارف هدفمندی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ بالغ بر هفتاد درصد مصارف تبصره «۱۴» را به خود اختصاص داده است. و سه ردیف «ردیف‌های مندرج در جدول ۷»، «پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی خانوارها» و «اجرای طرح حمایت معیشتی خانوارها» به ترتیب بیشترین سهم مصارف هدفمندی و در نتیجه بیشترین سهم اجزا نسبت به مصارف تبصره ۱۴ از بین مصارف هدفمندی را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین تعداد ردیف‌های بخش مصارف هدفمندی در این لایحه بیشتر شده و از ۹ ردیف به ۱۵ ردیف تغییر پیدا کرده است. اما مهمترین تغییر کیفی که این بخش در لایحه ۱۴۰۰ تجربه کرده است، شفاف شدن ردیف «۳۰» مصارف هدفمندی قانون بودجه سال ۱۳۹۹ که با عنوان «سایر مصارف هدفمندی به شرح اقدام مرتبط مندرج در جدول (۷) و (۹) این قانون» بود، است. این مصارف یا به صورت ردیف‌های جداگانه و یا در زیرردیف‌های ذیل ردیف ۲۵ لایحه سال ۱۴۰۰ تصریح شده‌اند.

۱- مقدمه

لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ در شرایطی به مجلس شورای اسلامی تقدیم شده است که دولت و نظام سیاسی در ایران در یکی از خطرناک‌ترین دوره‌های پس از انقلاب اسلامی قرار دارد. در این دوره که مصادف با آخرین سال برنامه ششم توسعه و نیز آخرین سال خدمت دولت دوازدهم است، به دلیل تنگنای هزینه‌های ناشی از رویکرد فشار حداکثری دولت آمریکا پس از خروج این کشور از برجام در اردیبهشت ۱۳۹۷ و به تبع آن کاهش شدید فروش نفت ایران (با استناد به آمار منتشر شده)^۱ و همچنین شروع اپدیمی کرونا در بهمن ماه سال ۱۳۹۸، دولت با محدودیت مالی بیشتری رو به رو خواهد بود و حساسیت بررسی دقیق این لایحه برای کارشناسان اقتصادی و مجلس یازدهم شورای اسلامی که اولین سال فعالیت خود را تجربه می‌کند بیش از پیش شده است. از طرف دیگر، به دلیل شرایط نامساعد اقتصادی سال‌های اخیر و رشد نرخ ارز و میانگین نرخ تورم بالایی که کشور با آن مواجه است، انتظارات تورمی در سطح جامعه افزایش قابل توجهی پیدا کرده است.

بنابراین بودجه سال ۱۴۰۰ باید به گونه‌ای تنظیم شود که در درجه اول با حفظ ذخایر ارزی، تاب‌آوری دولت و نظام جمهوری اسلامی برای مقاومت در برابر فشارهای بین‌المللی تقویت شود و در درجه دوم، با مدیریت منابع و مصارف و کاهش کسری بودجه از فشار تورم و انتظارات تورمی^۲ جامعه کاسته شود. این گزارش ابتدا به صورت کلی لایحه پیشنهادی دولت و منابع و مصارف آن را در مقایسه با سال ۱۳۹۸ مورد تحلیل قرار داده و در ادامه به صورت خاص تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ را مورد بررسی قرار می‌دهد.

۲- لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

سقف منابع و مصارف در لایحه بودجه امسال ۲۴,۳۵۷,۰۷۸ میلیارد ریال معادل بیست و چهار میلیون و سیصد و پنجاه و هفت هزار و هفتاد و هشت میلیارد ریال تعیین شده است که از این مقدار ۹,۲۹۸,۲۱۷ میلیارد ریال معادل نه میلیون و دویست و نود و هشت هزار و دویست و هفده میلیارد ریال به منابع بودجه عمومی دولت و ۱۵,۰۵۹,۵۷۰ میلیارد ریال معادل پانزده میلیون و ششصد و نوزده هزار و پانصد و هفتاد میلیارد ریال به بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت

۱. <https://www.tabnak.ir/fa/news/985474> میزان- صادرات- نفت- در- سال- ۹۸- چقدر- بود

۲. نرخ انتظاری خانوار و نگاه از تورم در آینده

اختصاص دارد. سهم این منابع به ترتیب معادل ۳۸.۱۷ و ۶۱.۸۳ درصد لایحه بودجه کل سال ۱۴۰۰ هستند (جدول ۱).

جدول ۱: رقم اقلام لایحه بودجه کشور و سهم آنها نسبت به کل منابع و مصارف لایحه بودجه ۱۴۰۰

ردیف	بخش های بودجه	رقم (به میلیارد ریال)	سهم (درصد)
۱	منابع بودجه عمومی دولت	۹,۲۹۸,۲۱۷	۳۸,۱۷
	الف. منابع عمومی	۸,۴۱۳,۴۲۸	۳۴,۵۴
	ب. درآمد اختصاصی وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی	۸۸,۷۹۰	۳,۶۳
۲	بودجه شرکت های دولتی، بانک ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت	۱۵,۰۵۹,۵۷۰	۶۱,۸۳
	منابع کل بودجه	۲۴,۳۵۷,۷۸۸	۱۰۰

منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

علاوه بر این نسبت رشد بخش های بودجه در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ نیز در جدول ۲ نشان داده شده است.

جدول ۲: رشد منابع لایحه بودجه ۱۴۰۰ نسبت به قانون بودجه سال های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹

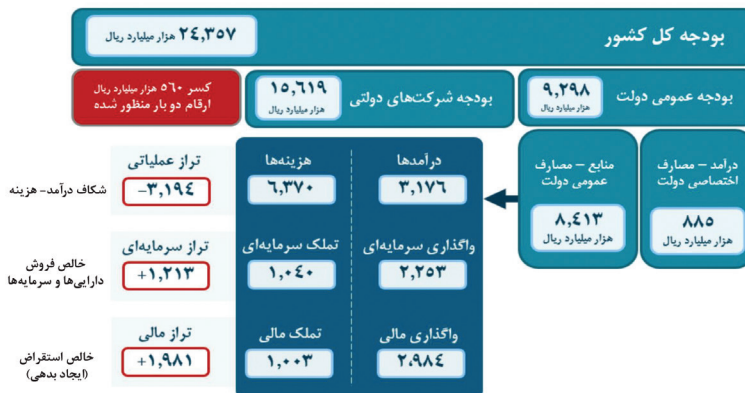
ردیف	بخش ها	منابع بودجه ۱۳۹۸ (به میلیارد ریال)	منابع بودجه ۱۳۹۹ (به میلیارد ریال)	رشد منابع بودجه ۱۳۹۹ نسبت به ۱۳۹۸ (درصد)	منابع لایحه بودجه ۱۴۰۰ (به میلیارد ریال)	رشد منابع لایحه ۱۴۰۰ نسبت به ۱۳۹۹ (درصد)
۱	منابع بودجه عمومی دولت	۵,۲۰۰,۸۳	۶,۴۹۸,۰۹۳	۲۴,۹۶	۹,۲۹۸,۲۱۷	۴۳,۰۹
	الف. منابع عمومی	۴,۴۸۵,۸۱۱	۵,۷۱۰,۱۳۶	۲۷,۲۹	۸,۴۱۳,۴۲۸	۴۷,۳۴
	ب. درآمد اختصاصی وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی	۷۱۴,۲۷۲	۷۸۷,۹۵۷	۱۰,۳۲	۸۸۴,۷۹۰	۱۲,۲۹

ردیف	بخش‌ها	منابع بودجه ۱۳۹۸ (به میلیارد ریال)	منابع بودجه ۱۳۹۹ (به میلیارد ریال)	رشد منابع بودجه ۱۳۹۹ نسبت به ۱۳۹۸ (درصد)	منابع لایحه بودجه ۱۴۰۰ (به میلیارد ریال)	رشد منابع لایحه ۱۴۰۰ نسبت به ۱۳۹۹ (درصد)
۲	بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت	۱۲,۷۷۱,۴۳۳	۱۴,۳۶۳,۲۶۴	۱۲,۴۶	۱۵,۰۵۹,۵۷۰	۴,۸۵
	منابع کل بودجه	۱۷,۹۷۱,۵۱۶	۲,۲۶۶,۵۳۴	۱۲,۷۷	۲۴,۳۵۷,۷۸	۲۰,۱۹

ادامه جدول ۲

منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ و قانون بودجه سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹

همچنین، در لایحه پیشنهادی سال ۱۴۰۰ میزان منابع و مصارف عمومی دولت ۸,۴۱۳,۴۲۸ میلیارد ریال برآورد شده است که نسبت به سال گذشته رشدی معادل با ۴۷,۳۴ درصد را نشان می‌دهد. قسمت منابع عمومی دولت به ۳ بخش (۱) درآمد، (۲) واگذاری دارایی‌های مالی و (۳) واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای تقسیم‌بندی می‌شود (شکل ۱) که این بخش‌ها نسبت به سال ۱۳۹۹ به ترتیب ۳۸,۸، ۷۰,۸ و ۱۰,۹۶ درصد رشد داشته‌اند.

شکل ۱: اقلام کلان لایحه بودجه کل کشور سال ۱۴۰۰ (مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی)

در اینجا ذکر این نکته حائز اهمیت است که جمع‌زدن دو رقم بودجه عمومی دولت و بودجه شرکت‌های دولتی تحت عنوان بودجه کل کشور به دلیل تفاوت ماهوی این دو بخش صحیح نیست. بودجه شرکت‌های دولتی به طور کلی با بودجه دستگاه‌ها متفاوت است چرا که بودجه دستگاه‌های دولتی از جنس اعتبار هزینه‌ای است در صورتی که بودجه شرکت‌های دولتی از جنس گردش مالی شرکت‌ها است (مرکز پژوهش‌های مجلس، ۱۳۹۹).

۱-۲- برآورد کارشناسی میزان تحقق منابع

با توجه به شرایط اقتصادی و سیاسی کشور در عرصه‌های داخلی و بین‌المللی از جمله تحریم‌های اقتصادی، بحران کرونا، پیشی گرفتن نرخ استهلاک از سرمایه‌گذاری و مسائلی از این دست، تحقق منابع بودجه سال ۱۴۰۰ از سوی کارشناسان مورد تشکیک قرار گرفته است. دیوان محاسبات کشور در گزارش اخیر خود پیش‌بینی کرده است^۲ که تنها ۷۷ درصد این منابع در سال آتی تحقق خواهد یافت. طبق این گزارش، میزان تحقق منابع بودجه ۱۴۰۰ در ۳ بخش درآمد‌ها، واگذاری‌های سرمایه‌ای و واگذاری دارایی‌های مالی به ترتیب ۶۱، ۹۲ و ۷۲ درصد خواهد بود و در مجموع ۱۹۴،۶۵۳ میلیارد تومان از منابع پیش‌بینی شده در بودجه تحقق نمی‌یابد (جدول ۳).

جدول ۳: پیش‌بینی دیوان محاسبات از تحقق منابع عمومی دولت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

عنوان	لایحه بودجه ۱۴۰۰ (رقم به میلیارد تومان)	پیش‌بینی درصد تحقق	پیش‌بینی کارشناسی میزان تحقق ارقام بودجه	میزان عدم تحقق ارقام بودجه
منابع عمومی دولت	۸۴۱،۳۴۳	۷۷	۶۴۴،۶۹۰	(۱۹۴،۶۵۳)
درآمدها	۳۷۱،۵۹۶	۹۲	۲۹۳،۲۷۵	(۲۴،۳۲۱)
واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۲۲۵،۲۷۲	۶۱	۳۸،۱۰۰	(۸۷،۱۷۲)
واگذاری دارایی‌های مالی	۲۹۸،۴۷۵	۷۲	۲۱۵،۳۱۵	(۸۳،۱۶۰)

منبع: اظهار نظر دیوان محاسبات از منابع و مصارف عمومی دولت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

۱. گزارش بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور ۱. بودجه به زبان ساده

۲. اظهار نظر دیوان محاسبات کشور نسبت به منابع و مصارف عمومی دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۰

۳- تبصره «۱۴» لایحه بودجه ۱۴۰۰

تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ به مانند سال‌های گذشته به موضوع منابع و مصارف قانون هدفمندی یارانه‌ها می‌پردازد. این جدول از سال ۱۳۹۷ و بنا بر ماده (۳۹) برنامه ششم توسعه که دولت را مکلف می‌کرد دریافت‌ها و پرداخت‌های مرتبط با هدفمندی یارانه‌ها را در جدولی جداگانه گزارش کند در لایحه بودجه سالانه گنجانده شده است. مطابق این قانون، دولت موظف است (۱) کل دریافتی‌های حاصل از اجرای قانون هدفمندکردن یارانه‌ها، (۲) مالیات بر ارزش افزوده مرتبط با آن، (۳) سهم شرکت‌های تولید و توزیع‌کننده انرژی به تفکیک هر شرکت، (۴) سهم سازمان هدفمندکردن یارانه‌ها به منظور اختصاص به پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی به خانوارها، کمک به بخش سلامت و حمایت از تولید و اشتغال از طریق تأمین اعتبارات مربوط به اجرای قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی و قانون توسعه حمل‌ونقل و مدیریت مصرف سوخت را همراه با بودجه‌های سنواتی به مجلس شورای اسلامی تقدیم کند.

لازم به توضیح است، با اینکه ردیف‌های موجود در تبصره ۱۴ از جنس منابع و مصارف عمومی هستند، در ذیل بودجه عمومی دولت قرار نگرفته‌اند و در ارقام بودجه محاسبه نمی‌شوند. البته ردیف ۲۵ بخش مصارف هدفمندی این لایحه در جدول ۷ منابع عمومی بودجه انعکاس یافته است و ردیف‌های ۱ و ۲ بخش مصارف نیز پس از کسر سهم شهرداری در منابع عمومی و ردیف مربوط به درآمد ارزش افزوده منعکس شده‌اند (پرهیزکاری و همکاران، ۱۳۹۸). همچنین، ردیف‌های ۶ تا ۱۰ که مربوط به بخش پالایش و پخش فراورده‌های نفتی، شرکت ملی نفت ایران و شرکت ملی گاز ایران هستند در بودجه شرکت‌های دولتی انعکاس می‌یابند.

علی‌رغم روند رو به بهبود سال‌های گذشته در شفاف‌تر شدن منابع و مصارف قانون هدفمندی، بر اساس گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس (پرهیزکاری و همکاران، ۱۳۹۸) عدم در نظر گرفتن درآمدها و هزینه‌های قانون هدفمندی ذیل بودجه عمومی باعث ایجاد مشکلاتی شده است، اعم از (۱) مغایرت با اصول بودجه‌ریزی و عدم در نظر گرفتن بخشی از منابع و مصارف دولت در بودجه عمومی که برخلاف اصول وحدت و جامعیت بودجه است. (۲) تداخل وظایف سازمان هدفمندی یارانه‌ها و خزانه‌داری کل کشور و بوجود آمدن شبهه وجود دو خزانه‌داری موازی در کشور، (۳) کوچک‌نمایی ارقام بودجه عمومی، (۴) عدم رعایت تبصره «۱» ماده ۳۹ برنامه ششم توسعه مبنی بر الزام دولت در مشخص کردن

سهام سازمان هدفمند کردن یارانه‌ها از دریافتی‌ها در ردیف منابع بودجه عمومی و در آخر، (۵) کاهش شفافیت دسته‌بندی مصارف بودجه (مرکز پژوهش‌های مجلس، ۱۳۹۸)

۱-۳- اجزای منابع و مصارف تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

در این بخش منابع و مصارف تبصره «۱۴» مورد بررسی قرار می‌گیرند. منابع تبصره «۱۴» درآمدهایی هستند که دولت از اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها و اصلاح قیمت حامل‌های انرژی تحصیل می‌کند. بخش مصارف هم که ردیف‌های پرداختی تبصره ۱۴ را نشان می‌دهد شامل دو قسمت مصارف غیرهدفمندی و هدفمندی است.

۱-۳-۱- اجزای منابع تبصره «۱۴»

این منابع در جدول لایحه سال گذشته ۷ ردیف بودند که در لایحه امسال به ۵ ردیف کاهش یافته‌اند. در جدول تبصره ۱۴ سال ۱۴۰۰ ردیف‌های ۵، ۴ و ۷ لایحه سال ۱۳۹۹ که به ترتیب «دریافتی حاصل از فروش برق به مشترکان»، «سوخت نیروگاه‌ها» و «منابع حاصل از فروش آب» بوده‌اند حذف شده و ردیف «طلب سهم دولت از پتروشیمی‌ها بابت خوراک میعانات گازی سنوات گذشته» اضافه شده است (جدول ۴).

جدول ۴: اجزای منابع تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

ردیف	منابع
۱	دریافتی حاصل از فروش داخلی فرآورده‌های نفتی
۲	دریافتی حاصل از فروش صادراتی فرآورده‌های نفتی پس از کسر مابه‌التفاوت خوراک تحویلی و فرآورده‌های نفتی دریافتی از پالایشگاه‌ها
۳	دریافتی حاصل از فروش داخلی گاز طبیعی با احتساب عوارض گازرسانی و عوارض مالیات ارزش افزوده
۴	خوراک میعانات گازی پتروشیمی‌ها
۵	طلب سهم دولت از پتروشیمی‌ها بابت خوراک میعانات گازی سنوات گذشته

منبع: تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

۲-۱-۳- اجزای مصارف پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی بارانه‌ها
تبصره «۱۴»

در سمت مصارف غیرهدفمندی، ردیف‌های لایحه سال ۱۴۰۰ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کمتر شده است و از ۲۲ ردیف به ۱۰ ردیف کاهش پیدا کرده است. در این جدول ردیف‌های ۱۶ و ۱۷ سال گذشته در ردیف ۸ لایحه ۱۴۰۰ جمع شده‌اند و از آنجا که منابع مربوط به فروش برق و آب از جدول منابع حذف شده‌اند، ردیف‌های مصارف مربوطه (بندهای ۳، ۱۰، ۱۱ و ۲۲) نیز در لایحه ۱۴۰۰ وجود ندارند. علاوه بر این، ردیف‌های مرتبط با نیروگاه‌ها و نیز ردیف‌های مرتبط با گازسانی نیز در لایحه امسال حذف شده است. در جدول ۵ ردیف‌های مصارف پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی بارانه‌ها نشان داده شده است.

جدول ۵: اجزای مصارف پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی بارانه‌ها
تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

ردیف	عنوان
۱	عوارض و مالیات بر ارزش افزوده فرآورده‌های نفتی فروش داخلی
۲	عوارض و مالیات بر ارزش افزوده گاز طبیعی
۳	اجرای طرح ایمن سازی و هوشمندسازی جایگاه‌های سی ان جی
۴	بازپرداخت تعهدات طرح‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی، حمایت از حمل و نقل عمومی، گازسانی و جمع‌آوری گازهای همراه و مشعل) موضوع ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور
۵	اجرای معافیت مدارس از پرداخت هزینه‌های گاز مصرفی
۶	هزینه حمل و نقل و توزیع فرآورده‌های نفتی
۷	عوارض توسعه، نگهداشت و نوسازی شبکه خطوط لوله انتقال نفت خام، میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی و پالایشگاه‌های دولتی (با نرخ محاسباتی مالیات صفر)
۸	سهم چهارده و نیم درصد شرکت ملی نفت ایران از نفت خام و میعانات گازی تحویلی به پالایشگاه‌ها از محل فروش داخلی و صادراتی فرآورده‌های نفتی
۹	سهم چهارده و نیم درصد شرکت ملی نفت ایران از میعانات گازی تحویلی پتروشیمی‌ها
۱۰	هزینه‌های تولید، انتقال، توزیع و فروش گاز طبیعی

منبع: تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

۳-۱-۳- اجزای مصارف هدفمندی تبصره «۱۴»

بخش مصارف هدفمندی تبصره ۱۴ در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ بیشترین تغییرات را نسبت به ردیف‌های این بخش در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ داشته است. مصارف هدفمندی که در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ ردیف‌های ۲۳ تا ۳۱ و در مجموع ۹ ردیف جدول تبصره ۱۴ را به خود اختصاص داده بود، در لایحه سال ۱۴۰۰ دارای ۱۵ ردیف اصلی و ۱۱ زیرردیف متعلق به ردیف ۲۵ است. یکی از انتقاداتی که سال گذشته به لایحه بودجه وارد شد، عدم شفافیت مصارف ردیف ۳۰ (سایر مصارف هدفمندی به شرح اقدام مرتبط مندرج در جداول ۷ و ۹ این قانون) بود. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ جزئیات این ردیف ذکر شده است به طوری که برخی از مصارف جدول ۷ و ۹ سال گذشته در جدول امسال دارای ردیف جداگانه‌ای شده‌اند. جدول ۶ اجزای مصارف هدفمندی تبصره ۱۴ را نمایش می‌دهد.

جدول ۶: اجزای مصارف هدفمندی تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

ردیف	عنوان
۱۱	پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی خانوارها
۱۲	اجرای طرح حمایت معیشتی خانوارها
۱۳	کاهش فقر مطلق خانوارهای تحت حمایت کمیته امداد امام خمینی و سازمان بهزیستی (۱۳۴۰۰۰)، اجرای قانون حمایت از معلولین (۱۷۰۰۰)، یارانه سود تسهیلات مسکن دو معلول به بالای بهزیستی (۵۰۰)، اجرای تبصره ذیل ماده ۳۸ قانون جامع خدمات رسانی ایثارگران (۵۰۰) و کمک به مابه‌التفاوت سود تسهیلات رزمندگان موضوع بند (الف) ماده (۸۹) قانون برنامه ششم توسعه (۲۰۰)
۱۴	ماده (۴۶) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) موضوع کاهش هزینه‌های مستقیم سلامت مردم، ایجاد دسترسی عادلانه مردم به خدمات بهداشتی و درمانی، کمک به تامین هزینه‌های تحمل‌ناپذیر درمان، پوشش دارو، درمان بیماران خاص و صعب‌العلاج که از طریق بند «د» ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) اعمال می‌شود
۱۵	اجرای سایر اهداف مندرج در ماده (۳۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه، اجرای مواد ۸ تا ۱۱ قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، حق بیمه سهم دولت اقشار خاص (از جمله رانندگان حمل و نقل درون و برون شهری، قالیبافان و شاغلان صنایع دستی شناسه‌دار و زنان سرپرست خانوار و بدسرپرست)، کمک به رزمندگان معسر
۱۶	یارانه نان و خرید تضمینی گندم
۱۷	پرداخت یارانه نهاده‌ها، عوامل تولید، خرید تضمینی محصولات بخش کشاورزی
۱۸	ساماندهی تولید و خرید تضمینی چای کشور

ردیف	عنوان
۱۹	تنظیم بازار کالاهای اساسی و ضروری و تأدیه تعهدات مربوطه (۳۵۰۰) و یارانه شیر مدارس (۵۰۰۰)
۲۰	خرید واکسن واکسیناسیون دام (۳۵۰۰) و یارانه سود تسهیلات سرمایه در گردش واحدهای پرورش نژاد آرین (۱۶۸۰)
۲۱	مسکن محرومین و مسکن رزمندگان معسر
۲۲	امور رفاهی دانشجویان
۲۳	تولید و اشتغال (بند الف تبصره ۱۸)، حمایت از کسب و کارهای آسیب‌دیده از بحران کرونا و حمل و نقل ریلی
۲۴	بازپرداخت اصل و سود اوراق منتشره سال ۱۳۹۹
۲۵	ردیف‌های مندرج در جدول ۷ به شرح ذیل:
۲۵-۱	کمیته امداد امام خمینی (ره) - پرداخت مستمری
۲۵-۲	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات
۲۵-۳	مرکز خدمات حوزه‌های علمیه - حق بیمه طلاب و روحانیون غیر شاغل
۲۵-۴	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی - یارانه کاغذ کتب درسی
۲۵-۵	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - بیمه سلامت، پزشک خانواده، یارانه دارو و شیر خشک، درمان بیماران خاص و صعب‌العلاج، سیاست‌های جمعیتی کشور، هیات امناء صرفه‌جویی ارزی در معالجه بیماران و خرید و تولید واکسن کرونا و ...)
۲۵-۶	سازمان بهزیستی کشور - پرداخت مستمری
۲۵-۷	بنیاد شهید و امور ایثارگران - بیمه تکمیلی درمان ایثارگران
۲۵-۸	سازمان تأمین اجتماعی
۲۵-۹	خرید تضمینی آب استحصالی و پساب تسویه شده از بخش غیردولتی و تأمین و خرید برق جزایر جنوب کشور
۲۵-۱۰	صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر
۲۵-۱۱	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی - (بیمه باربران، خادمین مساجد و ...)

ادامه جدول ۶

منبع: تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

۲-۳- مبلغ منابع و مصارف تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

در خصوص منابع و مصارف تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ باید اشاره کرد که میزان منابع معادل دو میلیون و ششصد و هفتاد هزار و ششصد و هفتاد و دو میلیارد ریال پیش‌بینی شده که نسبت به رقم دو میلیون و پانصد و هفت هزار و دویست و شصت میلیارد ریال در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ رشد ۶٫۵ درصدی را تجربه کرده است. جزئیات این تغییرات در جدول ۷ قابل مشاهده است.

جدول ۷: مقایسه منابع تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ با قانون بودجه سال ۱۳۹۹

میزان رشد (درصد)	منابع تبصره «۱۴» بودجه کشور	
	لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ (به میلیارد ریال)	قانون بودجه سال ۱۳۹۹ (به میلیارد ریال)
۶٫۵	۲٫۶۷۰٫۶۷۲	۲٫۵۰۷٫۲۶۰

منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ و قانون بودجه سال ۱۳۹۹

مصارف تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ که ردیف‌های پرداختی را نشان می‌دهد، شامل مصارف پرداختی بابت اقلام مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی یارانه‌ها و مصارف هدفمندی است. میزان مصارف پرداختی بابت اقلام مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی یارانه‌ها تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ معادل ۷۹۰٫۶۱۵ میلیارد ریال پیش‌بینی شده است که نسبت به همین رقم در تبصره ۱۴ قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کاهش بیست درصدی را تجربه کرده است (جدول ۸).

جدول ۸: مقایسه مصارف پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی یارانه‌ها تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ با قانون بودجه سال ۱۳۹۹

میزان رشد (درصد)	مصارف هدفمندی	
	لایحه بودجه سال ۱۴۰۰	قانون بودجه سال ۱۳۹۹
-۱۹٫۸۹	۷۹۰٫۶۱۵	۹۸۶٫۹۹۷

منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ و قانون بودجه سال ۱۳۹۹

در بخش مصارف هدفمندی نیز مبلغ یک میلیون و هشتصد و هشتاد هزار و پنجاه و هفت میلیارد ریال پیش‌بینی شده است که این رقم نیز در مقایسه با مصارف هدفمندی تبصره ۱۴ قانون بودجه سال ۱۳۹۹ با ۲۳ درصد رشد همراه بوده است (جدول ۹).

جدول ۹: تغییرات مصارف هدفمندی تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۹

میزان رشد (درصد)	مصارف هدفمندی	
	قانون بودجه سال ۱۳۹۹	لایحه بودجه سال ۱۴۰۰
۲۳,۶۶	۱,۵۲۰,۲۶۳	۱,۸۸۰,۰۵۷

منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ و قانون بودجه سال ۱۳۹۹

لازم به توضیح است که سهم مصارف هدفمندی از منابع تبصره «۱۴» قانون بودجه سال ۱۳۹۹ حدود ۶۰ درصد بوده است. این در حالی است که مصارف هدفمندی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ سهم ۷۰,۴ درصدی از منابع این تبصره را به خود اختصاص داده است. جزئیات این تغییرات در جدول ۱۰ قابل مشاهده است.

جدول ۱۰: سهم مصارف هدفمندی و پرداختی‌ها بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی یارانه‌ها از منابع تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ و قانون بودجه سال ۱۳۹۹

پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت های موضوع هدفمندی یارانه‌ها		مصارف هدفمندی		
قانون بودجه سال ۱۳۹۹	لایحه بودجه سال ۱۴۰۰	قانون بودجه سال ۱۳۹۹	لایحه بودجه سال ۱۴۰۰	رقم
۹۸۶,۹۹۷	۷۹۰,۶۱۵	۱,۵۲۰,۲۶۳	۱,۸۸۰,۰۵۷	۲۳,۶۶
۳۹,۳۷	۲۹,۶۱	۶۰,۶۳	۷۰,۳۹	سهم از منابع تبصره «۱۴» (درصد)
-۱۹,۸۹				رشد (درصد)

منبع: محاسبات محقق براساس لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ و قانون بودجه سال ۱۳۹۹

۳-۳- سهم اجزای منابع و مصارف تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

۳-۳-۱- منابع تبصره «۱۴» در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

۱-۳-۳- سهم اجزای منابع تبصره «۱۴»: با نگاهی دقیق‌تر به ردیف‌های منابع پیش‌بینی شده در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ مشخص می‌شود که ردیف «دریافتی حاصل از فروش صادراتی فرآورده‌های نفتی» با رقم ۱,۲۰۰,۳۷۰ میلیارد ریال معادل یک میلیون و دویست هزار و سیصد و هفتاد میلیارد ریال و ردیف «دریافتی حاصل از فروش داخلی فرآورده‌های نفتی» با رقم ۶۶۲,۵۹۹ میلیارد ریال معادل ششصد و شصت و دو هزار و پانصد و نود و نه میلیارد ریال بیشترین سهم را در میان منابع تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ به خود اختصاص داده‌اند. در واقع حدود ۴۵ درصد از منابع تبصره «۱۴» در لایحه امسال از طریق دریافتی حاصل از فروش صادراتی فرآورده‌های نفتی و ۲۴,۸ درصد آن از فروش داخلی فرآورده‌های نفتی تأمین می‌شود. لازم به ذکر است که تفکیک دریافتی از محل فروش داخلی و فروش صادراتی فرآورده‌های نفتی از سال ۱۳۹۸ به منظور شفافیت منابع هدفمندی صورت گرفته است. درحالی‌که در تبصره ۱۴ سال ۱۳۹۷ این منابع صرفاً با عنوان «منابع حاصل از فروش فرآورده‌های نفتی» مطرح شده بود.

همچنین، ردیف «دریافتی حاصل از فروش داخلی گاز طبیعی با احتساب عوارض گازرسانی و عوارض مالیات ارزش افزوده» با رقم ۳۲۱,۱۷۱ میلیارد ریال معادل سیصد و بیست و یک هزار و صد و هفتاد و یک میلیارد ریال و ردیف «خوراک میعانات گازی پتروشیمی‌ها» با رقم ۳۲۳,۰۳۲ میلیارد ریال معادل سیصد و بیست و سه هزار و سی و دو میلیارد ریال، دیگر منابع تبصره «۱۴» را تشکیل می‌دهند. لازم به توضیح است که ردیفی با عنوان «طلب سهم دولت از پتروشیمی‌ها بابت خوراک میعانات گازی سنوات گذشته» با رقم ۱۶۳,۵۰۰ میلیارد ریال معادل صد و شصت و سه هزار و پانصد میلیارد ریال سهم تقریبی ۶ درصد به منابع تبصره «۱۴» اضافه شده و ۶,۱ درصد از این منابع را تأمین خواهد کرد. جزئیات ارقام و سهم هر یک از منابع تعیین شده در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ در جدول ۱۱ مشخص شده است.

جدول ۱۱: سهم اجزای منابع تبصره ۱۴ از کل منابع این تبصره در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

ردیف	عنوان منابع	ارقام (میلیارد ریال)	سهم (درصد)
۱	دریافتی حاصل از فروش داخلی فرآورده‌های نفتی	۶۶۲,۵۹۹	۲۴,۸
۲	دریافتی حاصل از فروش صادراتی فرآورده‌های نفتی پس از کسر مابه‌التفاوت خوراک تحویلی و فرآورده‌های نفتی دریافتی از پالایشگاه‌ها	۱,۲۰۰,۳۷۰	۴۴,۹
۳	دریافتی حاصل از فروش داخلی گاز طبیعی با احتساب عوارض گازرسانی و عوارض مالیات ارزش افزوده	۳۲۱,۱۷۱	۱۲
۴	خوراک میعانات گازی پتروشیمی‌ها	۳۲۳,۰۳۲	۱۲,۱
۵	طلب سهم دولت از پتروشیمی‌ها بابت خوراک میعانات گازی سنوات گذشته	۱۶۳,۵۰۰	۶,۱
	جمع کل	۲,۶۷۰,۶۷۲	۱۰۰

منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ و محاسبات محقق براساس آن

۱-۳-۳- تغییرات منابع تبصره «۱۴» در لایحه پیشنهادی سال ۱۴۰۰: تغییرات منابع تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۹ به دو بخش کلی تقسیم می‌گردد. بخش اول شامل تغییرات کیفی منابع و بخش دوم شامل تغییرات کمی منابع می‌باشد. در ادامه به بررسی هر یک از این تغییرات خواهیم پرداخت.

الف- تغییرات کیفی

منابع تبصره ۱۴ ارائه شده در لایحه سال ۱۴۰۰ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۹ با تغییراتی همراه بوده است. همانطور که در جدول شماره ۱۲ ملاحظه می‌شود، این منابع در قانون سال ۱۳۹۹ شامل ۷ ردیف بوده که در لایحه سال ۱۴۰۰ به ۵ ردیف کاهش یافته‌اند. لازم به توضیح است که ردیف‌های ۴، ۵ و ۷ به ترتیب با عناوین «دریافتی حاصل از فروش برق به مشترکان»، «سوخت نیروگاه‌ها» و «منابع حاصل از فروش آب» که جزء منابع تبصره ۱۴ در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ ذکر شده است، در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ مشاهده نمی‌گردد و عملاً این ردیف‌ها از بخش منابع حذف شده است. در مقابل ردیفی با عنوان «طلب سهم دولت از پتروشیمی‌ها بابت خوراک میعانات گازی سنوات گذشته» در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ مشاهده می‌شود که در سنوات گذشته چنین

ردیفی در تبصره ۱۴ قانون بودجه وجود نداشته است. لذا به صورت کلی می‌توان اینگونه بیان نمود که در بخش منابع تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ نسبت به قانون سال ۱۳۹۹ سه ردیف حذف و یک ردیف اضافه شده و سایر بندهای منابع عیناً تکرار شده است.

جدول ۱۲: منابع تبصره ۱۴ لایحه بودجه ۱۴۰۰ و قانون بودجه ۱۳۹۹

ردیف (لایحه ۱۴۰۰)	منابع (لایحه سال ۱۴۰۰)	ردیف(قانون بودجه سال ۱۳۹۹)	منابع (قانون سال ۱۳۹۹)
۱	دریافتی حاصل از فروش داخلی فرآورده‌های نفتی	۱	دریافتی حاصل از فروش داخلی فرآورده‌های نفتی
۲	دریافتی حاصل از فروش صادراتی فرآورده‌های نفتی پس از کسر مابه‌التفاوت خوراک تحویلی و فرآورده‌های نفتی از پالایشگاه‌ها	۲	دریافتی حاصل از فروش صادراتی فرآورده‌های نفتی پس از کسر مابه‌التفاوت خوراک تحویلی و فرآورده‌های نفتی دریافتی از پالایشگاه‌ها
۳	دریافتی حاصل از فروش داخلی گاز طبیعی با احتساب عوارض گازرسانی و عوارض مالیات ارزش افزوده	۳	دریافتی حاصل از فروش داخلی گاز طبیعی با احتساب عوارض گازرسانی و عوارض مالیات ارزش افزوده
۴	خوراک میعانات گازی پتروشیمی‌ها	۶	خوراک میعانات گازی پتروشیمی‌ها
۵	طلب سهم دولت از پتروشیمی‌ها بابت خوراک میعانات گازی سنوات گذشته	-	-
	-	۴	دریافتی حاصل از فروش برق به مشترکان
	-	۵	سوخت نیروگاه‌ها
		۷	منابع حاصل از فروش آب

منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ و قانون بودجه سال ۱۳۹۹

ب- تغییرات کمی

همانطور که پیش‌تر بیان گردید، میزان منابع تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ معادل دو میلیون و ششصد و هفتاد هزار و ششصد و هفتاد و دو میلیارد ریال پیش‌بینی شده که نسبت به رقم دو میلیون و پانصد و هفت هزار و دویست و شصت میلیارد ریال در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ رشد ۶۵ درصدی را تجربه کرده است. حال جهت بررسی دقیق تغییرات کمی منابع تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، به محاسبه رشد هر یک از ردیف‌ها پرداخته خواهد شد.

همانطور که در جدول ۱۳ مشخص است، ردیف «دریافتی حاصل از فروش داخلی فرآورده‌های نفتی» در لایحه سال ۱۴۰۰ نسبت به سال گذشته ۱۴ درصد کاهش یافته است. این در حالی است که ردیف‌های «دریافتی حاصل از فروش صادراتی فرآورده‌های نفتی» و «خوراک میعانات گازی پتروشیمی‌ها» به ترتیب با رشد ۳۵ و ۲۴ درصدی، بیشترین افزایش را نسبت به سال گذشته داشته‌اند. علاوه بر این ردیف «دریافتی حاصل از فروش داخلی گاز طبیعی با احتساب عوارض گازرسانی و عوارض مالیات ارزش افزوده» نیز رشدی معادل ۳,۷ درصد نسبت به سال گذشته داشته است. جزئیات رشد اجزای منابع تبصره ۱۴ در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ در جدول ۱۳ مشخص شده است.

جدول ۱۳: رشد اجزای منابع تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۹

ردیف	عنوان منابع (لایحه سال ۱۴۰۰)	رقم به (میلیارد ریال)	عنوان منابع (قانون بودجه سال ۱۳۹۹)	رقم به (میلیارد ریال)	رشد (%)
۱	دریافتی حاصل از فروش داخلی فرآورده‌های نفتی	۶۶۲,۵۹۹	دریافتی حاصل از فروش داخلی فرآورده‌های نفتی	۷۷۰,۷۳۷	-۱۴
۲	دریافتی حاصل از فروش صادراتی فرآورده‌های نفتی پس از کسر مابه‌التفاوت خوراک تحویلی و فرآورده‌های نفتی دریافتی از پالایشگاه‌ها	۱,۲۰۰,۳۷۰	دریافتی حاصل از فروش صادراتی فرآورده‌های نفتی پس از کسر مابه‌التفاوت خوراک تحویلی و فرآورده‌های نفتی دریافتی از پالایشگاه‌ها	۸۸۸,۰۰۰	+۳۵,۲
۳	دریافتی حاصل از فروش داخلی گاز طبیعی با احتساب عوارض گازرسانی و عوارض مالیات ارزش افزوده	۳۲۱,۱۷۱	دریافتی حاصل از فروش داخلی گاز طبیعی با احتساب عوارض گازرسانی و عوارض مالیات ارزش افزوده	۳۰۹,۵۹۳	+۳,۷
۴	خوراک میعانات گازی پتروشیمی‌ها	۳۲۳,۰۳۲	خوراک میعانات گازی پتروشیمی‌ها	۲۵۹,۹۰۶	+۲۴,۳

ردیف	عنوان منابع (لایحه سال ۱۴۰۰)	رقم به (میلیارد ریال)	عنوان منابع (قانون بودجه سال ۱۳۹۹)	رقم به (میلیارد ریال)	رشد (%)
۵	طلب سهم دولت از پتروشیمی‌ها بابت خوراک میعانات گازی سنوات گذشته	۱۶۳,۵۰۰	-	-	-
۶	-	-	دریافتی حاصل از فروش برق به مشترکان	۲۴۳,۷۶۶	-
۷	-	-	سوخت نیروگاه‌ها	۴,۲۵۸	-
۸	-	-	منابع حاصل از فروش آب	۳۱,۰۰۰	-
جمع کل		۲,۶۷۰,۶۷۲		۲,۵۰۷,۲۶۰	+۶,۵

ادامه جدول ۱۳.

منبع: محاسبات محقق براساس لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ و قانون بودجه سال ۱۳۹۹

۲-۳-۳- مصارف تبصره «۱۴» در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

مصارف تبصره «۱۴» در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ به میزان ۲,۶۷۰,۶۷۲ میلیارد ریال معادل دو میلیون و ششصد و هفتاد هزار و ششصد و هفتاد و دو میلیارد ریال پیش‌بینی شده است که از این میزان، مبلغ ۷۹۰,۶۱۵ میلیارد ریال معادل هفتصد و نود هزار و ششصد و پانزده میلیارد ریال به پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی یارانه‌ها مربوط است و مبلغ ۱,۸۸۰,۰۵۷ میلیارد ریال معادل یک میلیون و هشتصد و هشتاد هزار و پنجاه و هفت میلیارد ریال به مصارف هدفمندی اختصاص دارد. همانطور که پیش‌تر اشاره شد، سهم مصارف هدفمندی از کل مصارف تبصره «۱۴» در لایحه امسال ۷۰,۳۹ درصد و سهم مصارف شرکت‌ها ۲۹,۶۱ درصد در نظر گرفته شده است. در ادامه به بررسی جزئیات این بخش به صورت مجزا پرداخته شده است.

۱-۲-۳- سهم اجزای مصارف تبصره «۱۴» از کل مصارف این تبصره

الف. پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی بارانه‌ها

با نگاهی دقیق‌تر به ردیف‌های مصارف غیرهدفمندی پیش‌بینی شده در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ مشخص می‌شود که ردیف ۸ با عنوان «سهم چهارده و نیم درصد شرکت ملی نفت ایران از نفت خام و میعانات گازی تحویلی به پالایشگاه‌ها از محل فروش داخلی و صادراتی فرآورده‌های نفتی» و ردیف ۱۰ «هزینه‌های تولید، انتقال، توزیع و فروش گازطبیعی» بیشترین سهم را در میان مصارف غیرهدفمندی تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ به خود اختصاص داده‌اند. در واقع ۲۵ درصد از مصارف غیرهدفمندی تبصره ۱۴ در لایحه امسال از طریق ردیف ۸ و ۲۰ درصد آن از طریق ردیف ۱۰ می‌باشد. جزئیات ارقام و سهم هر یک از مصارف غیرهدفمندی تعیین شده در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ در جدول ۱۴ مشخص شده است.

جدول ۱۴: سهم اجزای پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی بارانه‌ها از

مصارف غیر هدفمندی و مصارف کل تبصره ۱۴ لایحه سال ۱۴۰۰

ردیف	پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی بارانه‌ها (مصارف غیرهدفمندی)	ارقام به (میلیارد ریال)	سهم اجزا نسبت به مصارف غیرهدفمندی (%)	سهم اجزا نسبت به مصارف تبصره ۱۴ (%)
۱	عوارض و مالیات بر ارزش افزوده فرآورده‌های نفتی فروش داخلی	۹۱,۶۰۷	۱۱,۵۹	۳,۴۳
۲	عوارض و مالیات بر ارزش افزوده گاز طبیعی	۲۷,۹۹۷	۳,۵۴	۱,۰۵
۳	اجرای طرح ایمن سازی و هوشمندسازی جایگاه‌های سی آن جی	۳,۷۰۵	۰,۴۷	۰,۱۴
۴	بازپرداخت تعهدات طرح‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی، حمایت از حمل و نقل عمومی، گازرسانی و جمع‌آوری گازهای همراه و مشعل موضوع ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور اجرای معافیت مدارس از پرداخت هزینه‌های گاز مصرفی	۱۰۰,۰۰۰	۱۲,۶۵	۳,۷۴

ردیف	پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی یارانه‌ها (مصارف غیرهدفمندی)	ارقام به (میلیارد ریال)	سهم اجزا نسبت به مصارف غیرهدفمندی (%)	سهم اجزا نسبت به مصارف تبصره ۱۴ (%)
۵	اجرای معافیت مدارس از پرداخت هزینه‌های گاز مصرفی	۶۰۰	۰,۰۸	۰,۰۲
۶	هزینه حمل و نقل و توزیع فرآورده‌های نفتی	۱۴۰,۴۳۴	۱۷,۷۶	۵,۲۶
۷	عوارض توسعه، نگهداشت و نوسازی شبکه خطوط لوله انتقال نفت خام، میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی و پالایشگاه‌های دولتی (با نرخ محاسباتی مالیات صفر)	۲۰۰,۰۰۰	۲,۵۳	۰,۷۵
۸	سهم چهارده و نیم درصد شرکت ملی نفت ایران از نفت خام و میعانات گازی تحویلی به پالایشگاه‌ها از محل فروش داخلی و صادراتی فرآورده‌های نفتی	۱۹۹,۹۷۲	۲۵,۲۹	۷,۴۹
۹	سهم چهارده و نیم درصد شرکت ملی نفت ایران از میعانات گازی تحویلی پتروشیمی‌ها	۴۶,۸۴۰	۵,۹۲	۱,۷۵
۱۰	هزینه‌های تولید، انتقال، توزیع و فروش گاز طبیعی	۱۵۹,۴۶۰	۲۰,۱۷	۵,۹۷
	جمع پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی یارانه‌ها	۷۹۰,۶۱۵	۱۰۰	۲۹,۶

ادامه جدول ۱۴.

منبع: محاسبات محقق براساس لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ و قانون بودجه سال ۱۳۹۹

ب. مصارف هدفمندی در تبصره «۱۴»

مصارف هدفمندی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ به میزان ۱,۸۸۰,۰۵۷ میلیارد ریال معادل یک میلیون و هشتصد و هشتاد هزار و پنجاه و هفت میلیارد ریال پیش‌بینی شده است. این رقم بالغ بر هفتاد درصد مصارف تبصره «۱۴» را به خود اختصاص داده است. ردیف‌های ۲۵، ۱۱، ۱۲ و ۱۶ به ترتیب بیشترین سهم مصارف هدفمندی و در نتیجه بیشترین سهم اجزا نسبت به مصارف تبصره ۱۴ از بین مصارف هدفمندی را به خود اختصاص داده‌اند.

زیرردیف‌های ذیل ردیف ۲۵ که «ردیف‌های مندرج در جدول ۷» هستند با سهم ۲۳.۹ درصدی از اجزای مصارف هدفمندی و سهم ۱۶.۸ درصدی از اجزای مصارف تبصره ۱۴ بیشترین مصارف اجزای هدفمندی را دارند و پس از آن «پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی خانوار» و «اجرای طرح معیشتی خانوار» سهم بیشتری را نسبت به سایرین دارند. جزئیات ارقام و سهم هر یک از مصارف هدفمندی تعیین شده در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ در جدول ۱۵ مشخص شده است.

جدول ۱۵: سهم اجرای مصارف هدفمندی نسبت به مصارف هدفمندی و مصارف کل
تبصره ۱۴ لایحه سال ۱۴۰۰

سهم اجرا نسبت به مصارف هدفمندی	سهم اجرا نسبت به مصارف هدفمندی	ارقام (میلیارد ریال)	مصارف هدفمندی	ردیف
۱۶.۰	۳۲.۸	۴۲۸,۰۰۰	پرواخت یارانه نقدی و غیر نقدی خانوارها	۱۱
۱۱.۶	۱۶.۵	۳۱۰,۰۰۰	اجرای طرح حمایت معیشتی خانوارها	۱۲
۵.۸	۸.۲	۱۵۴,۰۰۰	کاهش فقر مطلق خانوارهای تحت حمایت کمیته امداد امام خمینی و سازمان بهزیستی (۱۳۴۰۰۰)، اجرای قانون حمایت از معلولین (۱۷۰۰۰)، یارانه سود تسهیلات مسکن دو معلول به بالای بهزیستی (۵۰۰)، اجرای تبصره ذیل ماده ۲۸ قانون جامع خدمات رسانی اینترگران (۵۰۰) و کمک به مایه‌التفاوت سود تسهیلات رزمندگان موضوع بند (الف) ماده (۸۹) قانون برنامه ششم توسعه (۲۰۰۰)	۱۳
۱.۹	۲.۸	۵۲,۰۰۰	ماده (۴۶) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) موضوع کاهش هزینه‌های مستقیم سلامت مردم، ایجاد دسترسی عادلانه مردم به خدمات بهداشتی و درمانی، کمک به تامین هزینه‌های تحمل ناپذیر درمان، پوشش دارو، درمان بیماران خاص و صعب‌العلاج که از طریق بند «۵» ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) اعمال می‌شود	۱۴
۲.۴	۳.۵	۶۵,۰۰۰	اجرای سایر اهداف مندرج در ماده (۳۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه، اجرای مواد ۸ تا ۱۱ قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، حق یارانه‌ها، حق بیمه سهم دولت اقشار خاص (از جمله رانندگان حمل و نقل درون و برون شهری، قالیبافان و شاغلان صنایع دستی شناسه‌دار و زنان سرپرست خانوار و بندسپرست)، کمک به رزمندگان معسر	۱۵

ردیف	مصارف هدفمندی	ارقام (میلیارد ریال)	سهم اجرا نسبت به مصارف هدفمندی	سهم اجرا نسبت به مصارف تبصره ۱۴
۲۵	ردیفهای مندرج در جدول ۷ به شرح ذیل:	۴۵۰,۰۰۰	۳۳.۹	۱۶.۸
۱-۲۵	کمیته امداد امام خمینی (ره) - پرداخت مستمری	۴۵,۰۰۰	۲.۴	۱.۷
۲-۲۵	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات	۳,۷۷۰	۰.۲	۰.۱
۳-۲۵	مرکز خدمات حوزههای علمیه - حق بیمه طلاب و روحانیون غیر شاغل	۴,۹۴۵	۰.۳	۰.۲
۴-۲۵	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی - یازانه کاغذ کتب درسی	۱,۲۰۰	۰.۱	۰.۰
۵-۲۵	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - بیمه سلامت، پزشک خانواده، یازانه دارو و شیر خشک، درمان بیماران خاص و صعب‌العلاج، سیاست‌های جمعیتی کشور، هیات امداء صفره‌جویی ازی در معالجه بیماران و خرید و تولید واکسن کرونا و ...	۲۶۳,۱۴۰	۱۴.۰	۹.۹
۶-۲۵	سازمان بهزیستی کشور - پرداخت مستمری	۳۲,۵۰۰	۱.۷	۱.۲
۷-۲۵	بنیاد شهید و امور ایثارگران - بیمه تکمیلی درمان ایثارگران	۴۰,۹۲۰	۲.۲	۱.۵
۸-۲۵	سازمان تامین اجتماعی	۸,۷۵۰	۰.۵	۰.۳

ادامه جدول ۱۵.

ردیف	مصارف هدفمندی	ارقام (میلیارد ریال)	سهم اجزا نسبت به مصارف هدفمندی	سهم اجزا نسبت به مصارف تیصره
۱۶	پارانه نان و خرید تضمینی گندم	۲۲۰,۰۰۰	۱۱,۷	۸,۲
۱۷	پرواجت پارانه نهاده‌ها، عوامل تولید، خرید تضمینی محصولات بخش کشاورزی	۳۴,۸۰۰	۱,۳	۰,۹
۱۸	ساماندهی تولید و خرید تضمینی چای کشور	۲,۰۰۰	۰,۱	۰,۱
۱۹	تنظیم بازار کالاهای اساسی و ضروری و تادیه تعهدات مربوطه (۳۵۰۰) و پارانه شیر مدارس (۵۰۰۰)	۸,۵۰۰	۰,۵	۰,۳
۲۰	خرید واکسن واکسیناسیون دام (۳۵۰۰) و پارانه سود تسهیلات سرمایه در گردش واحدهای پرورش نژاد آرین (۱۶۸۰)	۵,۱۸۰	۰,۳	۰,۲
۲۱	مسکن محرومین و مسکن رزمندگان معسر	۵۰,۰۰۰	۲,۷	۱,۹
۲۲	امور رفاهی دانشجویان	۴,۰۰۰	۰,۲	۰,۱
۲۳	تولید و اشتغال (بند الف تیصره ۱۸)، حمایت از کسب و کارهای آسیب‌دیده از بحران کرونا و حمل و نقل ریلی	۷۰,۰۰۰	۳,۷	۲,۶
۲۴	بازپرواجت اصل و سود اوراق منتشره سال ۱۳۹۹	۳۶,۵۷۷	۱,۹	۱,۴

ادامه جدول ۱۵.

ردیف	مصارف هدفمندی	ارقام (میلیارد ریال)	سهم اجزا نسبت به مصارف هدفمندی	سهم اجزا نسبت به مصارف تبصره ۱۴
۹-۲۵	خرید تضمینی آب استحصالی و پساب تسویه شده از بخش غیردولتی و تامین و خرید برق جزایر جنوب کشور	۱۸,۸۷۵	۱.۰	۰.۷
۱۰-۲۵	صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر	۱۰,۷۰۰	۰.۶	۰.۴
۱۱-۲۵	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی - (بیمه بازنرا، خادمین مساجد و ...)	۳۰,۷۰۰	۱.۱	۰.۸
جمع کل		۱,۸۸۰,۰۵۵	۱۰۰	۷۰.۴

ادامه جدول ۱۵.

منبع: محاسبات محقق براساس لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

۲-۳-۳- تغییرات مصارف تبصره «۱۴» در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

الف. تغییرات کیفی

الف-۱. تغییرات پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکتهای موضوع هدفمندی در تبصره «۱۴»

مصارف پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکتهای موضوع هدفمندی در تبصره «۱۴» ارائه شده در لایحه سال ۱۴۰۰ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۹ با تغییراتی همراه بوده است. همانطور که در جدول شماره ۱۶ ملاحظه می‌شود، مصارف غیرهدفمندی از ۲۲ ردیف در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ به ۱۰ ردیف در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کاهش یافته است.

یازده ردیف ۳، ۴، ۶، ۷، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۹، ۲۰، ۲۱ و ۲۲ به ترتیب با عناوین «عوارض و مالیات بر ارزش افزوده برق»، «عوارض و مالیات بر ارزش افزوده سوخت نیروگاهها»، «عوارض گازرسانی موضوع ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و بند (ه) تبصره (۱) این قانون از گاز - سهم پنجاه درصدی بابت گرمایش مدارس»، «عوارض گازرسانی موضوع ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و بند (ه) تبصره (۱) این قانون سوخت نیروگاهها سهم پنجاه درصدی بابت گرمایش مدارس»، «اجرای معافیت مدارس از پرداخت هزینه‌های برق مصرفی»، «اجرای معافیت مدارس از پرداخت هزینه‌های آب مصرفی»، «عوارض گازرسانی موضوع ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) از گاز- سهم ۵۰ درصدی شرکت ملی گاز ایران»، «عوارض گازرسانی موضوع ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) - سوخت نیروگاهها سهم ۵۰ درصدی شرکت ملی گاز ایران»، «هزینه تولید، انتقال و توزیع، فروش و خرید برق از نیروگاههای بخش خصوصی» و «هزینه تولید، انتقال، توزیع و فروش آب» در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ از لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ حذف شده اند.

دو ردیف ۱۶ «سهم ۱۴،۵ درصدی شرکت ملی نفت ایران از محل فروش داخلی فرآورده‌های نفتی» و ۱۷ «سهم ۱۴،۵ درصدی شرکت ملی نفت ایران از محل صادرات فرآورده‌های نفتی» در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ به یک ردیف با عنوان «سهم ۱۴،۵ درصدی شرکت ملی نفت ایران از نفت خام و میعانات گازی تحویلی به پالایشگاهها از محل فروش داخلی و صادراتی فرآورده‌های نفتی» در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ تبدیل شده است.

ردیف ۱۵ با عنوان «سهم ۱۴،۵ درصدی شرکت ملی نفت ایران از خوراک میعانات گازی پتروشیمی‌ها» از قانون بودجه سال ۱۳۹۹ به «سهم ۱۴،۵ درصدی شرکت ملی نفت ایران از نفت خام و میعانات گازی تحویلی به پتروشیمی‌ها» در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ تغییر پیدا کرده است.

ردیف (لایحه ۱۴۰۰)	مصارف غیر هدفمندی	ردیف (قانون بودجه سال ۱۳۹۹)	مصارف غیر هدفمندی (قانون ۱۳۹۹)
۸	سهام چهارده و نیم درصد شرکت ملی نفت ایران از نفت خام و میعانات گازی تحویلی به پالایشگاه‌ها از محل فروش داخلی و صادراتی فرآورده‌های نفتی	-	-
۹	سهام چهارده و نیم درصد شرکت ملی نفت ایران از میعانات گازی تحویلی، پتروشیمی‌ها	۱۵	سهام چهارده و نیم درصد شرکت ملی نفت ایران از میعانات گازی تحویلی پتروشیمی‌ها
۱۰	هزینه‌های تولید، انتقال، توزیع و فروش گاز طبیعی	۱۸	هزینه‌های تولید، انتقال، توزیع و فروش گاز طبیعی
	-	۳	عوارض و مالیات بر ارزش افزوده برق
	-	۴	عوارض و مالیات بر ارزش افزوده سوخت نیروگاه‌ها
	-	۶	عوارض گازرسانی موضوع ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۳) و بند (ه) تبصره (۱) این قانون از گاز - سهم پنجاه درصدی (۵۰٪) بابت گرمایش مدارس

ادامه جدول ۱۶ -

جدول ۱۶: تغییرات پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی یا ارائه‌ها در تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۹

ردیف (لایحه ۱۴۰۰)	مصارف غیر هدفمندی	ردیف (قانون بودجه سال ۱۳۹۹)	مصارف غیر هدفمندی (قانون ۱۳۹۹)
۱	عوارض و مالیات بر ارزش افزوده فرآورده‌های نفتی فروش داخلی	۱	عوارض و مالیات بر ارزش افزوده فرآورده‌های نفتی فروش داخلی
۲	عوارض و مالیات بر ارزش افزوده گاز طبیعی	۲	عوارض و مالیات بر ارزش افزوده گاز طبیعی
۳	اجرای طرح ایمن سازی و هوشمندسازی جایگاه‌های سی ان جی	۸	اجرای طرح ایمن سازی و هوشمندسازی جایگاه‌های سی ان جی
۴	بازپرداخت تعهدات طرح‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی، حمایت از حمل و نقل عمومی، گازرسانی و جمع‌آوری گازهای همراه و مشعل موضوع ماد ۱۲ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور	۵	بازپرداخت تعهدات طرح‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی، حمایت از حمل و نقل عمومی، گازرسانی و جمع‌آوری گازهای همراه و مشعل موضوع ماد ۱۲ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور
۵	اجرای معافیت مدارس از پرداخت هزینه‌های گاز مصرفی	۹	اجرای معافیت مدارس از پرداخت هزینه‌های گاز مصرفی
۶	هزینه حمل و نقل و توزیع فرآورده‌های نفتی	۱۳	هزینه حمل و نقل و توزیع فرآورده‌های نفتی
۷	عوارض توسعه، نگهداشت و نوسازی شبکه خطوط لوله انتقال نفت خام، میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی و پالایشگاه‌های دولتی (بانرخ محاسباتی مالیات صفر)	۱۴	عوارض توسعه، نگهداشت و نوسازی شبکه خطوط لوله انتقال نفت خام، میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی و پالایشگاه‌های دولتی (بانرخ محاسباتی مالیات صفر)

مصارف غیر هدمندی (قانون ۱۳۹۹)	ردیف (قانون بودجه سال ۱۳۹۹)	مصارف غیر هدمندی	ردیف (لایحه ۱۴۰۰)
عوارض گازرسانی موضوع ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) - سوخت نیروگاهها سهم پیمانهدرصدی (۵۰٪) شرکت ملی گاز ایران	۲۰	-	-
هزینه تولید، انتقال و توزیع، فروش و خرید برق از نیروگاههای بخش خصوصی	۲۱	-	-
هزینه تولید، انتقال، توزیع و فروش آب	۲۲	-	-

ادامه جدول ۱۶.

منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ و قانون بودجه سال ۱۳۹۹

ردیف (لایحه ۱۴۰۰)	مصارف غیر هداشمندی	ردیف (قانون بودجه سال ۱۳۹۹)	مصارف غیر هداشمندی (قانون ۱۳۹۹)
-	عوارض گازرسانی موضوع ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و بند (۵) تبصره (۱) این قانون - سوخت نیروگاهها سهم پنجاه درصدی (۵۰٪) بابت گرمایش مدارس	۷	عوارض گازرسانی موضوع ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و بند (۵) تبصره (۱) این قانون - سوخت نیروگاهها سهم پنجاه درصدی (۵۰٪) بابت گرمایش مدارس
-	اجرای معافیت مدارس از پرداخت هزینه‌های برق مصرفی	۱۰	اجرای معافیت مدارس از پرداخت هزینه‌های برق مصرفی
-	اجرای معافیت مدارس از پرداخت هزینه‌های آب مصرفی	۱۱	اجرای معافیت مدارس از پرداخت هزینه‌های آب مصرفی
-	بازپرداخت تعهدات وزارت نیرو بابت نیروگاه‌های سیکل ترکیبی (خصوصی و دولتی) از محل سوخت نیروگاه‌ها	۱۲	بازپرداخت تعهدات وزارت نیرو بابت نیروگاه‌های سیکل ترکیبی (خصوصی و دولتی) از محل سوخت نیروگاه‌ها
-	سهم چهارده و نیم درصد شرکت ملی نفت ایران از محل فروش داخلی فرآورده‌های نفتی	۱۶	سهم چهارده و نیم درصد شرکت ملی نفت ایران از محل فروش داخلی فرآورده‌های نفتی
-	سهم چهارده و نیم درصد شرکت ملی نفت ایران از محل صادرات فرآورده‌های نفتی	۱۷	سهم چهارده و نیم درصد شرکت ملی نفت ایران از محل صادرات فرآورده‌های نفتی
-	عوارض گازرسانی موضوع ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) از گاز - سهم پنجاه درصدی (۵۰٪) شرکت ملی گاز ایران	۱۹	عوارض گازرسانی موضوع ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) از گاز - سهم پنجاه درصدی (۵۰٪) شرکت ملی گاز ایران

ادامه جدول ۱۶.

الف-۲. تغییرات بخش مصارف هدفمندی تبصره ۱۴»

از بعد کیفی، تعداد ردیف‌های بخش مصارف هدفمندی در این لایحه بیشتر شده و از ۹ ردیف به ۱۵ ردیف تغییر پیدا کرده است. از طرف دیگر، ردیف «۳۰» مصارف هدفمندی سال گذشته که با عنوان «سایر مصارف هدفمندی به شرح اقدام مرتبط مندرج در جدول (۷) و (۹) این قانون» بود، شفاف‌تر شده است و این مصارف یا به صورت ردیف‌های جداگانه و یا در زیرردیف‌های ذیل ردیف ۲۵ لایحه جدید تصریح شده‌اند. همچنین، تعدادی از مصارف ذکر شده در ردیف‌های قبلی که در قانون سال ۱۳۹۹ موجود بود در لایحه ۱۴۰۰ ادغام شده‌اند. (جدول ۱۷)

۱) ردیف‌های ۱۱، ۱۲، ۱۴، ۱۶ و ۲۲ به شرح زیر درست به مانند سال گذشته تکرار شده‌اند:

- پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی خانوارها

- اجرای طرح حمایت معیشتی خانوارها

- ماده (۴۶) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) موضوع کاهش هزینه‌های مستقیم سلامت مردم، ایجاد دسترسی عادلانه مردم به خدمات بهداشتی و درمانی، کمک به تامین هزینه‌های تحمل‌ناپذیر درمان، پوشش دارو، درمان بیماران خاص و صعب‌العلاج که از طریق بند «د» ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) اعمال می‌شود.

- یارانه نان و خرید تضمینی گندم

- امور رفاهی دانشجویان

۲) ردیف‌های ۲۰، ۲۱ و ۲۴ ردیف‌هایی هستند که به مصارف هدفمندی لایحه ۱۴۰۰ اضافه شده‌اند:

- خرید واکسن واکسیناسیون دام (۳۵۰۰) و یارانه سود تسهیلات سرمایه در گردش واحدهای پرورش نژاد آرین (۱۶۸۰)

- مسکن محرومین و مسکن رزمندگان معسر

- بازپرداخت اصل و سود اوراق منتشره سال ۱۳۹۹

۳) ردیف‌های ۱۷، ۱۸ و ۱۹ در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ در ذیل بخش «یارانه‌ها» جدول ۹ بودجه قرار داشتند و در لایحه ۱۴۰۰ به ردیف‌های مصارف هدفمندی تبصره ۱۴ اضافه شده‌اند:

- پرداخت یارانه نهاده‌ها، عوامل تولید، خرید تضمینی محصولات بخش کشاورزی

- ساماندهی تولید و خرید تضمینی چای کشور

- تنظیم بازار کالاهای اساسی و ضروری و تادیه تعهدات مربوطه (۳۵۰۰) و یارانه شیر مدارس (۵۰۰۰)
- ۴) ردیف ۱۳ لایحه ۱۴۰۰ نیز از ادغام ردیف‌های ۵ و ۶ جدول ۹ قانون بودجه سال ۱۳۹۹ با ردیف ۲۴ مصارف تبصره ۱۴ این قانون بودجه به شرح ذیل وجود آمده است.
- کمک به ما به التفاوت سود تسهیلات رزمندگان موضوع بند (الف) ماده ۸۹ قانون برنامه ششم توسعه
- یارانه سود تسهیلات مسکن دو معلول به بالای بهزیستی
- کاهش فقر مطلق خانوارهای تحت حمایت کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی حداقل نود و پنج درصد (۹۵٪) اعتبار این ردیف و باقی‌مانده برای اجرای قانون حمایت از حقوق معلولان، اجرای ماده (۶) قانون حمایت از حقوق معلولان و اجرای تبصره ذیل ماده (۳۸) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران
- ۵) و در آخر، زیرردیف‌های ذیل ردیف ۲۵ نیز در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ در جدول ۷ قرار داشته‌اند که در لایحه کنونی به صورت شفاف ذکر شده‌اند.

ردیف (لایحه) (۱۴۰۰)	اجزای مصارف هدفمندی (لایحه ۱۴۰۰)	ردیف (قانون) (۱۳۹۹)	اجزای مصارف هدفمندی (قانون ۱۳۹۹)
۱۴	ماده (۴۶) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) موضوع کاهش هزینه‌های مستقیم سلامت مردم، ایجاد دسترسی عادلانه مردم به خدمات بهداشتی و درمانی، کمک به تامین هزینه‌های تحصیل‌ناپذیر درمان، پوشش دارو، درمان بیماران خاص و صعب‌العلاج که از طریق بند «د» ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) اعمال می‌شود	۲۵	ماده (۴۶) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) موضوع کاهش هزینه‌های مستقیم سلامت مردم، ایجاد دسترسی عادلانه مردم به خدمات بهداشتی و درمانی، کمک به تامین هزینه‌های تحصیل‌ناپذیر درمان، پوشش دارو، درمان بیماران خاص و صعب‌العلاج که از طریق بند «د» ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) اعمال می‌شود.
۱۵	اجرای سایر اهداف مندرج در ماده (۳۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه، اجرای مواد ۸ تا ۱۱ قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، حق بیمه سهم دولت اقشار خاص (از جمله رانندگان حمل و نقل درون و برون شهری، قالیبافان و شاغلان صنایع دستی شناسه‌دار و زنان سرپرست خانوار و بدسرپرست)، کمک به رزمندگان معسر	۲۶	اجرای سایر اهداف مندرج در قانون برنامه ششم توسعه، اجرای مواد (۸) تا (۱۱) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها حداقل نود درصد (۹۰٪) اعتبار این ردیف و باقی مانده برای حق بیمه سهم دولت اقشار خاص از جمله رانندگان حمل‌ونقل درون و برون شهری، قالیبافان و زنان سرپرست خانوار و بدسرپرست (پنج هزار میلیارد ریال) و راهنمایان گردشگری تا دو هزار نفر)، کمک به رزمندگان معسر
۱۶	یارانه نان و خرید تضمینی گندم	۲۷	یارانه نان و خرید تضمینی گندم
۱۷	پرداخت یارانه نهاده‌ها، عوامل تولید، خرید تضمینی محصولات بخش کشاورزی	ردیف ۱ جدول ۹	پرداخت یارانه نهاده‌ها، عوامل تولید، خرید تضمینی محصولات بخش کشاورزی
۱۸	ساماندهی تولید و خرید تضمینی جای کشور	ردیف ۸ جدول ۹	ساماندهی تولید و خرید تضمینی جای کشور

ادامه جدول ۱۷.

جدول ۱۷: اجزای مصارف هدفمندی تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ و قانون بودجه سال ۱۳۹۹

ردیف (لایحه ۱۴۰۰)	اجزای مصارف هدفمندی (لایحه ۱۴۰۰)	ردیف (قانون ۱۳۹۹)	اجزای مصارف هدفمندی (قانون ۱۳۹۹)
۱۱	پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی خانوارها	۲۳	پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی خانوارها
۱۲	اجرای طرح حمایت معیشتی خانوارها	۲۱	اجرای طرح حمایت معیشتی خانوارها حسب آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به تصویب هیات وزیران می‌رسد.
۱۳	کاهش فقر مطلق خانوارهای تحت حمایت کمیته امداد امام خمینی و سازمان بهزیستی (۱۳۴۰۰۰)، اجرای قانون حمایت از معلولین و سالمندان (۱۷۰۰۰۰)، یارانه سود تسهیلات مسکن دو معلول به بالای بهزیستی (۵۰۰)، اجرای تبصره ذیل ماده ۲۸ قانون جامع خدمات رسانی اینترگران (۵۰۰) و کمک به مایه‌التفاوت سود تسهیلات رزمندگان موضوع بند (الف) ماده (۸۹) قانون برنامه ششم توسعه (۲۰۰۰)	۲۴	کاهش فقر مطلق خانوارهای تحت حمایت کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی حداقل بود و پنج درصد (۹۵٪) اعتبار این ردیف و باقی‌مانده برای اجرای قانون حمایت از حقوق معلولان، اجرای ماده (۶) قانون حمایت از حقوق معلولان و اجرای تبصره ذیل ماده (۳۸) قانون جامع خدمات‌رسانی به اینترگران
		۵ ردیف ۹ جدول	کمک به ما به التفاوت سود تسهیلات رزمندگان موضوع بند (الف) ماده ۸۹ قانون برنامه ششم توسعه
		۶ ردیف ۹ جدول	یارانه سود تسهیلات مسکن دو معلول به بالای بهزیستی

ردیف (لایحه ۱۴۰۰)	اجزای مصارف هدفمندی (لایحه ۱۴۰۰)	ردیف (قانون ۱۳۹۹)	اجزای مصارف هدفمندی (قانون ۱۳۹۹)
۲۵	ردیفهای مندرج در جدول ۷ به شرح ذیل:	۳۰	سایر مصارف هدفمندی به شرح اقدام مرتبط مندرج در جدول (۷) و (۹) این قانون
۱-۲۵	کمیتۀ امداد امام خمینی (ره) - پرداخت مستمری	ردیف ۱۳۶۰۰ جدول ۷	کمیتۀ امداد امام خمینی (ره) - کمک
۲-۲۵	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات	ردیف ۱۱۴۰۲۶ جدول ۷	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - حمایت از نشر کتاب و مطبوعات
۳-۲۵	مرکز خدمات حوزه‌های علمیه - حق بیمه طلاب و روحانیون غیر شاغل	ردیف ۱۱۴۰۸۹ جدول ۷	مرکز خدمات حوزه‌های علمیه - حق بیمه طلاب و روحانیون غیر شاغل
۴-۲۵	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی - یازده کاعذ کتب درسی	ردیف ۱۳۷۵۰۴ جدول ۷	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

ادامه جدول ۱۷.

ردیف (لا یحه ۱۴۰۰)	اجزای مصارف هدفمندی (لا یحه ۱۴۰۰)	ردیف قانون (۱۳۹۹)	اجزای مصارف هدفمندی قانون (۱۳۹۹)
۱۹	تنظیم بازار کالاهای اساسی و ضروری و تادیه تعهدات مربوطه (۳۵۰۰) و یارانه شیر مدارس (۵۰۰۰)	ردیف ۹ جدول ۹	تنظیم بازار کالاهای اساسی و ضروری و تادیه تعهدات مربوطه
		ردیف ۳ جدول ۹	یارانه شیر مدارس
۲۰	خرید واکسن واکسیناسیون دام (۳۵۰۰) و یارانه سود تسهیلات سرمایه در گردش واحدهای پرورش نژاد آرین (۱۶۸۰)	-	-
۲۱	مسکن محرومین و مسکن رزندگان معسر	-	-
۲۲	امور رفاهی دانشجویان	۲۸	تغذیه و امور رفاهی دانشجویان
۲۳	تولید و اشتغال (بند الف تبصره ۱۸)، حمایت از کسب و کارهای آسیب‌دیده از بحران کرونا و حمل و نقل ریلی	۲۹	تولید و اشتغال (بند الف تبصره ۱۸) حداقل نود درصد (۹۰٪) اعتبار این ردیف و باقی مانده برای حمل و نقل ریلی، مسکن و نهاده‌های کشاورزی و صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستائیان و عشایر
۲۴	بازپرداخت اصل و سود اوراق منتشره سال ۱۳۹۹	-	-

ادامه جدول ۰۱۷.

ردیف (لایحه) (۱۴۰۰)	اجرای مصارف هدفمندی (لایحه ۱۴۰۰)	ردیف (قانون) (۱۳۹۹)	اجرای مصارف هدفمندی (قانون ۱۳۹۹)
۶-۲۵	سازمان بهزیستی کشور-پرداخت مستمری	ردیف ۱۳۱۵۰۰ جدول ۷	سازمان بهزیستی کشور
۷-۲۵	بنیاد شهید و امور ایثارگران-بیمه تکمیلی درمان ایثارگران	ردیف ۱۳۱۶۰۰ جدول ۷	بنیاد شهید و امور ایثارگران
۸-۲۵	سازمان تامین اجتماعی	ردیف ۱۳۲۵۰۰ جدول ۷	سازمان تامین اجتماعی
۹-۲۵	خرید تضمینی آب استحصالی و پساب تسویه شده از بخش غیردولتی و تامین و خرید برق جزایر جنوب کشور	ردیف ۱۴۳۵۲۲ جدول ۷	وزارت نیرو-خرید تضمینی آب استحصالی و پساب تصفیه از بخش غیردولتی
		ردیف ۱۴۳۵۲۳ جدول ۷	شرکت توانیر-تامین و خرید برق جزایر جنوب کشور
۱۰-۲۵	صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر	ردیف ۱۵۲۰۰۳ جدول ۷	صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر
۱۱-۲۵	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی-(بیمه باریان، خادمین مساجد و ...)	ردیف ۱۵۴۰۰۰ جدول ۷	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

ادامه جدول ۱۷.

منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ و قانون بودجه سال ۱۳۹۹

اجزای مصارف هدفمند (قانون ۱۳۹۹)	ردیف (قانون) (۱۳۹۹)	اجزای مصارف هدفمند (لایحه ۱۴۰۰)	ردیف (لایحه) (۱۴۰۰)
هیات امانا صرفه‌جویی ارزی در معالجه بیماران - کمک	ردیف ۱۳۹۰۵۰ جدول ۷	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - بیمه سلامت، پزشک خانواده، یارانه دارو و شیر خشک، درمان بیماران خاص و صعب‌العلاج، سیاست‌های جمعیتی کشور، هیات امانا صرفه‌جویی ارزی در معالجه بیماران و خرید و تولید واکسن کرونا و ...	۵-۲۵
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - اجرای برنامه پزشک خانواده	ردیف ۱۳۹۲۰۳ جدول ۷		
یارانه دارو و شیر خشک	ردیف ۱۳۹۴۵۳ جدول ۷		
درمان بیماران خاص و صعب‌العلاج و کمک به مجمع خیرین سلامت، زنجیره امید، بیمارستان محکم و موسسه محک و بیماری اپیدئومولایزیس و سلیاک	ردیف ۱۳۹۴۵۴ جدول ۷		
کمک به اجرای سیاست‌های جمعیتی کشور	ردیف ۱۳۹۴۵۹ جدول ۷		
کاهش نرخ داروهای ساخته شده، مواد اولیه دارو، واکسن، شیر خشک، کیت و کیسه خون و موارد مصرفی پزشکی	ردیف ۱۳۹۴۴۹ جدول ۷		
سازمان بیمه سلامت ایران	ردیف ۲۶۴۸۰۰ جدول ۷		

ادامه جدول ۱۷.

ب. تغییرات کمی

ب-۱. تغییرات پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی در تبصره «۱۴»

همانطور که پیش‌تر اشاره شد، میزان پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی یارانه‌ها در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹ با کاهش ۱۹,۸۹ درصدی همراه بوده است. لازم به توضیح است که اجزای مصارف مورد نظر از ۲۲ ردیف به ۱۰ ردیف کاهش یافته است. در میان ردیف‌های ده‌گانه باقیمانده در این لیست، ردیف «عوارض و مالیات بر ارزش افزوده فرآورده‌های نفتی فروشی داخلی» با ۹,۲- درصد بیشترین کاهش و ردیف «هزینه حمل و نقل و توزیع فرآورده‌های نفتی» نیز با ۳۴,۳ درصد بیشترین افزایش را تجربه کرده‌اند. علاوه بر آن، ردیف‌های ۹,۴ و ۱۰ افزایشی معادل با ۲۴,۳، ۲۴,۳ و ۲۵ درصد را نسبت به سال گذشته داشته‌اند. جزئیات بیشتر رشد مصارف پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی در تبصره «۱۴» به شرح جدول ۱۸ است.

جدول ۱۸: رشد مصارف پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع

هدفمندی در تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹

ردیف	پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی یارانه‌ها (مصارف غیرهدفمندی)	ارقام (میلیارد ریال)	رشد نسبت به قانون بودجه ۱۳۹۹ (درصد)
۱	عوارض و مالیات بر ارزش افزوده فرآورده‌های نفتی فروشی داخلی	۹۱,۶۰۷	-۹,۲
۲	عوارض و مالیات بر ارزش افزوده گاز طبیعی	۲۷,۹۹۷	۱۸,۲
۳	اجرای طرح ایمن‌سازی و هوشمندسازی جایگاه‌های سی ان جی	۳,۷۰۵	۵
۴	بازپرداخت تعهدات طرح‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی، حمایت از حمل و نقل عمومی، گازرسانی و جمع‌آوری گازهای همراه و مشعل موضوع ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور	۱۰۰,۰۰۰	۲۵
۵	اجرای معافیت مدارس از پرداخت هزینه‌های گاز مصرفی	۶۰۰	۰
۶	هزینه حمل و نقل و توزیع فرآورده‌های نفتی	۱۴۰,۴۳۴	۳۴,۳
۷	عوارض توسعه، نگهداشت و نوسازی شبکه خطوط لوله انتقال نفت خام، میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی و پالایشگاه‌های دولتی (بانرخ محاسباتی مالیات صفر)	۲۰,۰۰۰	۰

ردیف	پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی یارانه‌ها (مصارف غیرهدفمندی)	ارقام (میلیارد ریال)	رشد نسبت به قانون بودجه ۱۳۹۹ (درصد)
۸	سه‌م چهارده و نیم درصد شرکت ملی نفت ایران از نفت خام و میعانات گازی تحویلی به پالایشگاه‌ها از محل فروش داخلی و صادراتی فرآورده‌های نفتی	۱۹۹,۹۷۲	۹,۵
۹	سه‌م چهارده و نیم درصد شرکت ملی نفت ایران از میعانات گازی تحویلی پتروشیمی‌ها	۴۶,۸۴۰	۲۴,۳
۱۰	هزینه‌های تولید، انتقال، توزیع و فروش گاز طبیعی	۱۵۹,۴۶۰	۲۴,۳
	جمع پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی یارانه‌ها	۷۹۰,۶۱۵	-۱۹,۸۹

ادامه جدول ۱۸

منبع: محاسبات محقق براساس لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ و قانون بودجه سال ۱۳۹۹

ب-۲. تغییرات مصارف هدفمندی تبصره «۱۴»

در بعد تغییرات کمی، مصارف هدفمندی به طور کلی ۲۴ درصد نسبت به سال ۱۳۹۹ رشد داشته‌اند که ردیف‌های ۱۷، ۱۶ و زیرردیف ۷-۲۵ به ترتیب با ۲۸۲، ۸۲ و ۷۴ درصد افزایش، بیشترین میزان رشد را داشته‌اند. ردیف «پرداخت یارانه نهاده‌ها، عوامل تولید، خرید تضمینی محصولات بخش کشاورزی» که در سال گذشته در جدول ۹ قانون بودجه سال ۱۳۹۹ میزان ۶,۵۰۰ میلیارد ریال بودجه دریافت می‌کرده است در لایحه ۱۴۰۰، ۲۴,۸۰۰ میلیارد ریال را به خود اختصاص داده است. یارانه «نان و خرید تضمینی گندم» و «بیمه تکمیلی درمان ایثارگران» نیز افزایش قابل توجهی داشته‌اند. برخلاف آن، ردیف‌های ۱۱، ۱۲، ۱۴ و ۲۲ به مانند قانون بودجه سال ۱۳۹۹ میزان مشابهی بودجه دریافت می‌کنند و رشد آنها صفر بوده است. متأسفانه با وجود تجربه شوک‌های تورمی در سال‌های گذشته، همچنان بودجه پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی خانوارها و اجرای طرح حمایت معیشتی خانوارها ثابت مانده و کاهش فقر مطلق خانوارهای تحت پوشش کمیته امداد و بهزیستی و تسهیلات معلولین حدود ۲,۳ درصد نیز کاهش یافته است. از طرف دیگر، ردیف «تولید و اشتغال (بند الف تبصره ۱۸)، حمایت از کسب و کارهای آسیب‌دیده از بحران کرونا و حمل و نقل ریلی» کاهش ۳۱ درصدی داشته است و از ۱۰۲,۰۰۰ میلیارد ریال به ۷۰,۰۰۰ میلیارد ریال کاهش پیدا کرده است. بخشی از این کاهش به دلیل حذف مواردی چون مسکن و نهاده‌های کشاورزی و صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر از این بند و اختصاص آن به سایر بندها می‌باشد (جدول ۱۹).

رشد (درصد)	رقم (میلیارد ریال)	قانون بودجه ۱۳۹۹	ردیف	رقم (میلیارد ریال)	لایحه بودجه ۱۴۰۰	ردیف
۰.۰۰	۵۲,۰۰۰	ماده (۴۶) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۳) موضوع کاهش هزینه‌های مستقیم سلامت مردم، ایجاد دسترسی عادلانه مردم به خدمات بهداشتی و درمانی، کمک به تامین هزینه‌های تحمل ناپذیر درمان، پوشش دارو، درمان بیماران خاص و صعب‌العلاج که از طریق بند (د) ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) اعمال می‌شود.	۲۵	۵۲,۰۰۰	ماده (۴۶) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۳) موضوع کاهش هزینه‌های مستقیم سلامت مردم، ایجاد دسترسی عادلانه مردم به خدمات بهداشتی و درمانی، کمک به تامین هزینه‌های تحمل ناپذیر درمان، پوشش دارو، درمان بیماران خاص و صعب‌العلاج که از طریق بند «د» ماده (۳۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) اعمال می‌شود	۱۴

ادامه جدول ۱۹

جدول ۱۹: رشد مصارف هدفمندی تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹

رشد (درصد)	رقم (میلیارد ریال)	قانون بودجه ۱۳۹۹	ردیف	رقم (میلیارد ریال)	لایحه بودجه ۱۴۰۰	ردیف
۰.۰۰	۴۲۸,۰۰۰,۰۰۰	پرداخت یارانه نقدی و خانوارها	۲۳	۴۲۸,۰۰۰,۰۰۰	پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی خانوارها	۱۱
۰.۰۰	۳۱۰,۰۰۰,۰۰۰	اجرای طرح حمایت معیشتی خانوارها حسب این نامه‌ای که به پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به تصویب هیات وزیران می‌رسد.	۳۱	۳۱۰,۰۰۰,۰۰۰	اجرای طرح حمایت معیشتی خانوارها	۱۲
- ۲.۲۶	۱۵۷,۵۶۰	کاهش فقر مطلق خانوارهای تحت حمایت کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی حداقل بود و پنج درصد (۷,۹۵) اعتبار این ردیف و باقی مانده برای اجرای قانون حمایت از حقوق معلولان، اجرای ماده (۶) قانون حمایت از حقوق معلولان و اجرای تبصره ذیل ماده (۳۸) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران	۲۴	۱۵۴,۰۰۰	کاهش فقر مطلق خانوارهای تحت حمایت کمیته امداد امام خمینی و سازمان بهزیستی (۱۳۰,۰۰۰)، اجرای قانون حمایت از معلولین (۱۷,۰۰۰)، یارانه سود تسهیلات مسکن دو معلول به بالای بهزیستی (۵۰۰)، اجرای تبصره ذیل ماده ۳۸ قانون جامع خدمات رسانی ایثارگران (۵۰۰) و کمک به مایه‌التفاوت سود تسهیلات رزمندگان موضوع بند (الف) قانون برنامه ششم ماده (۸۹) قانون برنامه ششم توسعه (۲۰۰۰)	۱۳
		کمک به ما به التفاوت سود تسهیلات رزمندگان موضوع بند (الف) ماده ۸۹ قانون برنامه ششم توسعه	ردیف ۵ جدول ۹			
		یارانه سود تسهیلات مسکن دو معلول به بالای بهزیستی	ردیف ۶ جدول ۹			

رشد (درصد)	رقم (میلیارد ریال)	قانون بودجه ۱۳۹۹	ردیف	رقم (میلیارد ریال)	لایحه بودجه ۱۴۰۰	ردیف
۳۰.۷۷	۶.۵۰۰	تنظیم بازار کالاهای اساسی و ضروری و تادیه تمهیدات مربوطه	ردیف ۹ جدول ۹	۸.۵۰۰	تنظیم بازار کالاهای اساسی و ضروری و تادیه تمهیدات مربوطه (۳۵۰۰) و یارانه شیر مدارس (۵۰۰۰)	۱۹
-	-	یارانه شیر مدارس	ردیف ۳ جدول ۹	۵.۱۸۰	خرید واکسن واکسیناسیون دام (۳۵۰۰) و یارانه سود تسهیلات سرمایه در گردش واحدهای پرورش نژاد آرین (۱۶۸۰)	۲۰
-	-		-	۵۰.۰۰۰	مسکن محرومین و مسکن رزمندگان معسر	۲۱
۰.۰۰	۴.۰۰۰	تغذیه و امور رفاهی دانشجویان	۲۸	۴.۰۰۰	امور رفاهی دانشجویان	۲۲
- ۳۱.۳۷	۱۰۶.۰۰۰	تولید و اشتغال (بند الف تبصره ۱۸) حداقل نود درصد (۹۰٪) اعتبار این ردیف و باقی مانده برای حمل و نقل ریلی، مسکن و نهاده‌های کشاورزی و صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر	۲۹	۷۰.۰۰۰	تولید و اشتغال (بند الف تبصره ۱۸)، حمایت از کسب و کارهای آسیب‌دیده از بحران کرونا و حمل و نقل ریلی	۲۳

ادامه جدول ۱۹

رشد (درصد)	رقم (میلیارد ریال)	قانون بودجه ۱۳۹۹	ردیف	رقم (میلیارد ریال)	لایحه بودجه ۱۴۰۰	ردیف
۱۷۶۵	۵۵،۲۵۰	اجرای سایر اهداف مندرج در قانون برنامه ششم توسعه، اجرای مواد (۸) تا (۱۱) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها حداقل بود درصد (۹۰٪) اعتبار این ردیف و باقی مانده برای حق بیمه سهم دولت انتشار خاص (از جمله رانندگان حمل و نقل درون و برون شهری، قالی بافان و زنان سرپرست خانوار و بدسرپرست (بچه هزار میلیارد ریال) و راهنمایان گردشگری تا دو هزار نفر)، کمک به رزندگان معسر	۲۶	۶۵،۰۰۰	اجرای سایر اهداف مندرج در ماده (۳۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه، اجرای مواد ۸ تا ۱۱ قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، حق بیمه سهم دولت انتشار خاص (از جمله رانندگان حمل و نقل درون و برون شهری، قالیباغان و شاغلان صنایع دستی شناسه‌دار و زنان سرپرست خانوار و بدسرپرست)، کمک به رزندگان معسر	۱۵
۸۱،۸۲	۱۲۱،۰۰۰	یارانه نان و خرید تضمینی گندم	۲۷	۲۲۰،۰۰۰	یارانه نان و خرید تضمینی گندم	۱۶
۲۸۱،۵۴	۶۵۰۰	پرداخت یارانه نهاده‌ها، عوامل تولید، خرید تضمینی محصولات بخش کشاورزی	ردیف ۱ جدول ۹	۲۴،۸۰۰	پرداخت یارانه نهاده‌ها، عوامل تولید، خرید تضمینی محصولات بخش کشاورزی	۱۷
۲۵،۰۰	۱،۶۰۰	ساماندهی تولید و خرید تضمینی چای کشور	ردیف ۸ جدول ۹	۲،۰۰۰	ساماندهی تولید و خرید تضمینی چای کشور	۱۸

ادامه جدول ۱۹

رشد (درصد)	رقم (میلیارد ریال)	قانون بودجه ۱۳۹۹	ردیف	رقم (میلیارد ریال)	لایحه بودجه ۱۴۰۰	ردیف		
۲۵.۰۰	۱۸۱,۶۹۲	هیات امنا صرفه‌جویی ارزی در معالجه بیماران- کمک	ردیف ۱۳۹۰۵۰ جدول ۷	۲۶۳,۱۴۰	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی- بیمه سلامت، پزشک خانواده، یارانه دارو و شیر خشک، درمان بیماران خاص و صعب‌العلاج، سیاست‌های جمعیتی کشور، هیات امنا صرفه‌جویی ارزی در معالجه بیماران و خرید و تولید واکسن کرونا و ...)	۵-۲۵		
			ردیف ۱۳۹۲۰۳ جدول ۷					
			ردیف ۱۳۹۴۵۳ جدول ۷					
		کاهش نرخ داروهای ساخته شده، مواد اولیه دارو، شیر خشک، کیت و کیسه خون و موارد مصرفی پزشکی	ردیف ۱۳۹۴۵۹ جدول ۷	کمک به اجرای سیاست‌های جمعیتی کشور	۱۳۹۴۵۴ جدول ۷	۲۶۳,۱۴۰	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی- بیمه سلامت، پزشک خانواده، یارانه دارو و شیر خشک، درمان بیماران خاص و صعب‌العلاج، سیاست‌های جمعیتی کشور، هیات امنا صرفه‌جویی ارزی در معالجه بیماران و خرید و تولید واکسن کرونا و ...)	۵-۲۵
			ردیف ۱۳۹۵۴۹ جدول ۷					
				یارانه دارو و شیر خشک	ردیف ۱۳۹۴۵۴ جدول ۷			
		درمان بیماران خاص و صعب‌العلاج و کمک به مجمع خیرین سلامت، زنجیره امید، بیمارستان محکم و موسسه محکم و بیماری اپیدمیولوژی و سلولاریتی	ردیف ۱۳۹۴۵۴ جدول ۷					
		کمک به اجرای سیاست‌های جمعیتی کشور	ردیف ۱۳۹۴۵۹ جدول ۷					

ادامه جدول ۱۹

رشد (درصد)	رقم (میلیارد ریال)	قانون بودجه ۱۳۹۹	ردیف	رقم (میلیارد ریال)	لاجه بودجه ۱۴۰۰	ردیف
-	-	-	-	۳۶,۵۷۷	بازپرداخت اصل و سود اوراق منتشره سال ۱۳۹۹	۲۴
۵۳,۸۴	۲۹۲,۵۱۳	سایر مصارف هدفمندی به شرح اقدام مرتبط مندرج در جداول (۷) و (۹) این قانون	۳۰	۴۵۰,۰۰۰	ردیفهای مندرج در جدول ۷ به شرح ذیل:	۲۵
۳۱,۰۹	۳۴,۳۲۸	کمیته امداد امام خمینی (ره)-کمک	ردیف ۱۲۹۶۰۰ جدول ۷	۴۵,۰۰۰	کمیته امداد امام خمینی (ره) - پرداخت مستمری	۱-۲۵
۲۰,۰۴	۳,۱۴۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - حمایت از نشر کتاب و مطبوعات	ردیف ۱۱۴۰۴۶ جدول ۷	۳,۷۷۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - حمایت از نشر کتاب و مطبوعات	۲-۲۵
۲۵,۰۰	۳,۹۵۶	مرکز خدمات حوزه‌های علمیه-حق بیمه طلاب و روحانیون غیر شاغل	ردیف ۱۱۴۰۸۹ جدول ۷	۴,۹۴۵	مرکز خدمات حوزه‌های علمیه- حق بیمه طلاب و روحانیون غیر شاغل	۳-۲۵
۲۰,۰۰	۱,۰۰۰	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی	ردیف ۱۲۷۵۰۴ جدول ۷	۱,۲۰۰	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی - یارانه کاغذ کتب درسی	۴-۲۵

ادامه جدول ۱۹

رشد (درصد)	رقم (میلیارد ریال)	قانون بودجه ۱۳۹۹	ردیف	رقم (میلیارد ریال)	لايحه بودجه ۱۴۰۰	ردیف
۲۵.۰۰	۱۱,۵۰۰	وزارت نیرو-خرید تضمینی آب استحصالی و پساب تصفیه از بخش غیردولتی	ردیف ۱۳۳۵۲۲	۱۸,۸۷۵	خرید تضمینی آب استحصالی و پساب تصفیه شده از بخش غیردولتی و تامین و خرید برق جزایر جنوب کشور	۹-۲۵
			جدول ۷			
۲۵.۱۵	۸,۵۵۰	شرکت توانیر-تامین و خرید برق جزایر جنوب کشور	ردیف ۱۴۳۵۲۳	۱۰,۷۰۰	صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر	۱۰-۲۵
			جدول ۷			
۳۴.۹۴	۱۶,۵۶۸	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	ردیف ۱۵۴۰۰۰	۲۰,۷۰۰	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (بیمه بازنرا، خادمین مساجد و ...)	۱۱-۲۵
			جدول ۷			

ادامه جدول ۱۹

منبع: محاسبات محقق براساس لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ و قانون بودجه سال ۱۳۹۹

رشد (درصد)	رقم (میلیارد ریال)	قانون بودجه ۱۳۹۹	ردیف	رقم (میلیارد ریال)	لايه بودجه ۱۴۰۰	ردیف
۲۵.۰۰	۲۶.۰۰	سازمان بیمه سلامت ایران	ردیف ۲۶۴۸۰۰ جدول ۷	۳۲.۵۰۰	سازمان بهزیستی کشور - پرداخت مستمری	۵-۲۵
۷۳.۷۸	۲۳.۵۴۶	بنیاد شهید و امور ایثارگران	ردیف ۱۳۱۶۰۰ جدول ۷	۴۰.۹۲۰	بنیاد شهید و امور ایثارگران - بیمه تکمیلی درمان ایثارگران	۷-۲۵
۲۵.۰۰	۷.۰۰۰	سازمان تامین اجتماعی	ردیف ۱۳۲۵۰۰ جدول ۷	۸.۷۵۰	سازمان تامین اجتماعی	۸-۲۵

ادامه جدول ۱۹

در این گزارش به بررسی اقلام کلان لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ به صورت کلی و تغییرات تبصره ۱۴ این لایحه به صورت جزئی نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹ پرداخته شد.

از بعد کیفی، بخش مصارف هدفمندی لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ بیشترین تغییر را نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۹ داشته و شفاف‌تر شده است. دلیل آن نیز انتقال ردیف‌هایی است که در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ ذیل جدول‌های ۷ و ۹ تعریف می‌شدند. در بخش منابع نیز درآمدهای حاصل از فروش برق و آب از ذیل منابع تبصره ۱۴ خارج شده‌اند و به دنبال آن، در بخش مصارف پرداختی، ردیف‌های مرتبط با این درآمدها حذف شده‌اند. از بعد کمی، منابع تبصره ۱۴ لایحه بودجه ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۹ رشد ۶.۵ درصدی داشته است. همچنین در بخش مصارف تبصره ۱۴، پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی یارانه‌ها به میزان ۱۹.۸۹ درصد کاهش و مصارف هدفمندی ۲۳.۶۶ درصد افزایش داشته است.

- پرهیزکاری، سیدعباس؛ موسوی، سیده مریم؛ یونسیان، امیر(۱۳۹۸)،/ بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور ۵۸، جدول تبصره (۱۴) (ارزیابی ارقام ردیف‌ها و نحوه انعکاس منابع و مصارف جدول تبصره (۱۴) در بودجه عمومی) (ویرایش اول)، معاونت پژوهش‌های اقتصادی و زیربنایی و امور تولیدی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، دوره دهم، سال چهارم، شماره مسلسل ۱۶۸۸۰.
- بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور، بودجه به زبان ساده، معاونت پژوهش‌های اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، دوره یازدهم، سال اول، شماره مسلسل ۱۷۳۹۰.